MASARYKOVA UNIVERZITA
FAKULTA SOCIÁLNÍCH STUDIÍ

Katedra mezinárodních vztahů a evropských studií

Obor Evropská studia

Dopady členství v EU na menší česká města s rozšířenou působností

Bakalářská práce

Eliška Třetinová

Vedoucí práce: Mgr. Vratislav Havlík
UČO: 333250
Obor: MV-EVS
Imatrikulační ročník: 2008

Brno, 2011

Prohlášení o autorství práce

Prohlašuji, že jsem tuto práci na téma: *„Dopady členství v EU na menší česká města s rozšířenou působností“* vypracovala samostatně, a že jsem veškerou literaturu a další informační zdroje, z nichž jsem při práci čerpala, uvedla v seznamu literatury.

v Brně, 3. 5. 2011 ……

Eliška Třetinová

Poděkování

Velice děkuji Mgr. Vratislavu Havlíkovi za odborné vedení práce, cenné rady ohledně její struktury a obsahu a pomoc při vyhledávání relevantních zdrojů.

Obsah

1 Úvod **5**

1.1 Vymezení a cíle práce 7

1.2 Struktura práce 8

1.3 Volba měst pro výzkum a jejich obecné vymezení 9

1.4 Metodologie výzkumu 10

2 Proměny českých měst optikou evropeizace **12**

3 Proměny radnic českých měst v důsledku agendy EU **18**

3.1 Česká Lípa 18

3.1.1 Vývoj organizační struktury města v souvislosti s agendou EU *18*

3.1.2 Problematické aspekty *20*

3.1.3 Shrnutí *24*

3.2 Valašské Meziříčí 25

3.2.1 Vývoj organizační struktury města v souvislosti s agendou EU *26*

3.2.2 Shrnutí *29*

3.3 Vsetín 30

3.3.1 Vývoj organizační struktury města v souvislosti s agendou EU *30*

3.3.2 Shrnutí *34*

3.4 Příbram 34

3.4.1 Vývoj organizační struktury města v souvislosti s agendou EU *35*

3.4.2 Shrnutí *37*

3.5 Komparace 38

4 Závěr **42**

Seznam použitých zkratek **44**

Seznam použitých zdrojů **45**

Primární zdroje 45

Sekundární zdroje 45

Internetové zdroje 47

Seznam příloh 48

Příloha č. 1 – Dotazník 49

Příloha č. 2 – Schéma organizační struktury MěÚ v České Lípě 51

Příloha č. 3 – Mapka: Euroregion Nisa 53

Příloha č. 4 – Schéma organizační struktury MěÚ ve Valašském Meziříčí 55

Příloha č. 5 – Schéma organizační struktury MěÚ ve Vsetíně 56

Příloha č. 6 – Schéma organizační struktury MěÚ v Příbrami 57

1 Úvod

Města jsou přirozenými sídelními jednotkami EU, jsou centry obchodu, vzdělání, služeb, vědy, kultury a jejich role je tak klíčová. V rámci EU žije ve městech 80 % obyvatel. Města také vytvářejí cca 70 – 80 % veškerého produktu. Význam měst a veřejné správy je pro zdravé fungování každého státu zásadní. Jsou sférou přímého kontaktu občana se státem a jejich prostřednictvím se občané mohou účastnit politiky ve své obci, případně kraji (Valeš 2007: 72).

Regionální správa je ve výlučné působnosti členských států a EU do ní tedy přímo nezasahuje. Výjimkou je případ, kdy uplatňuje svůj vliv tam, kde chce stát přijmout finanční prostředky ze strukturálních fondů (Koudelka 2007: 37). V rámci finanční perspektivy 2007 – 2013 představuje regionální politika druhou nejvýznamnější položku (36 %) rozpočtu EU. To znamená přerozdělení finančních prostředků v celkové výši asi 350 miliard eur (europa.eu).[1] Rozvoj měst a regionů lze tedy považovat za jednu z unijních priorit. EU vydala k problematice regionální správy a rozvoje měst zejména v posledním desetiletí množství dokumentů a na úrovni ministrů pro urbánní záležitosti probíhala nesčetná jednání.[2] Důležitost místní správy

[1] Tyto finanční prostředky pocházejí ze tří zdrojů: Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a fondu soudržnosti. (europa.eu).

[2] Jedná se například o Akční program z Lille z listopadu 2000, který naznačoval, jak mohou města naplňovat politické cíle definované na evropské úrovni. Urban Acquis z listopadu 2004 obsahoval hlavní zásady uceleného přístupu k městské politice, který zdůrazňoval potřebu integrace sektorových politik na národní, regionální a místní úrovni a v návaznosti na to definoval priority do budoucna. Bristol Accord z prosince 2005 definoval zásady udržitelného rozvoje sídel na celoevropské úrovni. Lipská charta o udržitelných městech z května 2007 stanovila evropské priority v oblasti územního rozvoje a byla dále podpořena Marseillskou deklarací z listopadu 2008 (mmr.cz). Posledním obdobným dokumentem byla Toledská deklarace z června 2010, jejímž tématem je integrovaná regenerace měst dle zásad Strategie 2020 (mmr.cz). V roce 2003 byl také vypracován pilotní projekt Urban Audit, který porovnával nasbíraná data o vybraných evropských městech nad 100 000 obyvatel v 15 členských státech (v roce 2005 byl rozšířen také o města 10 nově přistoupivších členů). Zahrnuto bylo též Švýcarsko, Norsko a Turecko. Sběr dat se opakuje každé 3 roky a výsledky jsou dostupné na internetu. Dalším obdobným projektem byl Urban Atlas přinášející detailní a cenově dostupné mapy využití a stavu území, který městům poskytuje nástroje k monitorování, územní analýzy, územní plánování a územní rozvoj (urbanaudit.org).

dokládá také skutečnost, že EU umožnila svým občanům volit v komunálních volbách v místě svého trvalého bydliště bez ohledu na členský stát, ze kterého pocházejí.

Členské státy vstupem do EU delegovaly část svých pravomocí na unijní úroveň. EU tak získala možnost skrze aktivity v rámci realizovaných politik zasahovat do rostoucího množství oblastí, které byly dříve v kompetenci národních států. V tomto ohledu představuje komunální sféra klíčového aktéra. Na lokální úrovni je implementována většina evropské legislativy – uvádí se, že jde o 60 % až 2/3 závazných evropských pravidel (srov. Mátl, Jabůrková, Nováková, Vlasák 2006: 12; Kern 2007: 1). Veškeré obecně závazné vyhlášky a nařízení měst a obcí navíc musí být v souladu s primárním právem EU. Pokud by s ním byly naopak v rozporu, byly by na základě aplikace principu nadřazenosti evropského práva neplatné (Mátl, Jabůrková, Nováková, Vlasák 2006: 22). Ačkoli se tedy původně mohlo zdát, že vstup ČR do EU nebude mít na města významnější dopad, ukázalo se, že ta se naopak musela vypořádat s množstvím dopadů jednotlivých evropských politik.[3] Domácí aktéři se museli na evropské rovině naučit pohybovat a zorientovat, a novému prostředí přizpůsobit svoje cíle, strategie, funkcionální a organizační struktury (Dančák, Fiala, Hloušek 2005: 20). Městům a obcím přibyly nové povinnosti a také vzrostl objem související administrativy, stejně jako nároky na rozpočet.

K vysvětlení změn na české komunální úrovni je v této práci využito konceptu evropeizace, a to především z hlediska proměn polity a do jisté míry také politics. Výzkum orientovaný na vzájemné ovlivňování národní a evropské roviny byl dlouhou dobu opomíjen a studium národních politických systémů bylo od výzkumu evropské integrace v podstatě izolováno (Dančák, Fiala, Hloušek 2005: 19). Dnes jsou již analýzy vlivu evropeizace na národní úroveň[4] – politické strany, zájmové skupiny a

[3] Publikace Naše města a obce v Evropské unii přináší následující výčet oblastí, ve kterých EU ovlivňuje místní samosprávy členských států: hospodářská soutěž, doprava, životní prostředí, energetická politika, zemědělství a rozvoj venkova, regionální a strukturální politika, sociální politika, vzdělávání, komunální finance, komunální volby, partnerství měst a politika twinningu (Mátl, Jabůrková, Nováková, Vlasák 2006: 27).

[4] Vliv evropeizace lze na domácí úrovni sledovat v následujících rovinách: institucí, veřejné správy, vztahů mezi různými úrovněmi domácího politického systému, právní struktury, struktury prezentace a kognitivní a normativní struktury. (Dančák, Fiala, Hloušek 2005: 22)

další poměrně dostupné, zatímco výzkumy zabývající se vlivem členství v EU na města a komunální úroveň jsou stále spíše ojedinělé. Lokální úroveň stojí na okraji zájmu a je zastíněna národní a krajskou úrovní. Často jsou dokonce závěry některých výzkumů národní úrovně zobecňovány a jejich výstupy následně chybně aplikovány i na úroveň lokální.

1.1 Vymezení a cíle práce

Cílem této bakalářské práce je s využitím konceptu evropeizace popsat vliv EU na malá česká města s rozšířenou působností. Výzkum svým rozsahem pokrývá období od vstupu České republiky do EU v květnu 2004 (částečně s přesahem do let před-vstupních) až do současnosti. V praktické části práce je na základě rozhovorů s pracovníky relevantních odborů určena míra a schopnost adaptace zkoumaných měst na výzvy EU jak strukturálně, tak i organizačně a personálně. V práci bude ověřováno následující tvrzení: EU svými aktivitami ovlivňuje činnost českých měst, která jsou nucena k provádění změn ve své organizační struktuře, způsobu práce a nastavení pravidel. K těmto změnám by bez vlivu EU nedocházelo.

Zodpovězeny budou také následující doplňující výzkumné otázky:

- Došlo v souvislosti s členstvím ČR v EU ve zkoumaných městech ke změnám v organizační struktuře MěÚ či přerozdělení kompetencí mezi jeho pracovníky? O jaké změny se jednalo?

- Došlo v souvislosti s členstvím ČR v EU k nárůstu objemu nebo změně stylu práce stávajících zaměstnanců MěÚ? Byli přijati zaměstnanci noví?

- Došlo v souvislosti s členstvím ČR v EU ke změnám v zaběhnutých způsobech fungování města, redefinici jeho úkolů a funkcí či ke změnám v jeho předpisech?

1.2 Struktura práce

Úvodní kapitola práce vyzdvihuje význam komunální sféry v ČR i v EU, objasňuje volbu kritérií pro výběr zkoumaných měst a ve zkratce představuje reformu státní správy ČR z let 1997 až 2006, která do značné míry určila rozsah budoucích kompetencí a postavení těchto měst. Dále je zde vymezeno ověřované tvrzení a doplňující výzkumné otázky. V neposlední řadě jsou zde také zmíněny metody, které byly v práci užity, a to především analýza odborné literatury, komparační případová studie a rozhovor.

Ve druhé kapitole je představen koncept evropeizace, jehož optikou bude zkoumaná problematika nahlížena. Nejprve jsou zde s využitím prací klasiků evropeizace, jako jsou Börzel, Risse, Cowles, Featherstone nebo českých autorů, jako je Hloušek a další představeny obecné principy konceptu. Pozornost je dále soustředěna konkrétněji na evropeizaci polity, která je pro výzkum evropeizace na úrovni měst klíčová. Tato část je vypracována především na základě článku Husseina Kassima. Pro ilustraci změn, které by na úrovni měst mohly nastat, jsou zde nakonec představeny závěry autorů, jako je Marshall nebo Kern, kteří se zabývají přímo evropeizací na úrovni měst.

Třetí kapitola představuje stěžejní část práce, předkládá vlastní případové studie. Zpracována byla převážně na základě analýzy dat získaných na základě rozhovorů s pracovníky relevantních odborů zkoumaných měst. Zjištěná praxe je následně konfrontována s principy konceptu evropeizace nastíněnými ve druhé kapitole. Získané výstupy jsou srovnávány a po vyhodnocení závěrů slouží k potvrzení nebo případně vyvrácení tvrzení a zodpovězení doplňkových výzkumných otázek z úvodu práce. Závěrečná čtvrtá kapitola práce přináší celkovou rekapitulaci, upozorňuje na problematické aspekty výzkumu a shrnuje odpovědi na výzkumné otázky.

K vypracování této práce byly využity primární i sekundární zdroje v angličtině a češtině. Primárními zdroji byly především dokumenty institucí ČR a EU. Sekundární literatura pokrývala témata: evropeizace (čeští i zahraniční autoři), komunální politiky a místní správy ČR a regionální (a případně další) politiky EU. Dále byly užity i zdroje

elektronické, především oficiální www stránky českých a unijních institucí či zkoumaných měst. Okrajově šlo také o neoficiální sekundární internetové zdroje.

1.3 Volba měst pro výzkum a jejich obecné vymezení

Pro svůj výzkum jsem si zvolila kategorii obcí s rozšířenou působností, neboli obcí III. stupně (OPR). Všechny tyto obce mají udělen statut města (dle § 3 zákona č. 218/2000 Sb.) a v práci proto budu dále používat výhradně označení „město“. Takových měst nalezneme v České republice 205 (viz. Příloha č. 1 zákona č. 314/2002 Sb.). Vzhledem k tomu, že jde o kategorii velmi širokou, omezila jsem svůj výběr dalším kritériem, a to počtem obyvatel, v rozmezí 20 000 – 49 999. Stejnou kategorii při klasifikaci velikosti měst dle počtu obyvatel používá i ČSÚ. Tím se výčet zkoumaných měst zúžil na 42 (czso.cz). Z důvodu odlišného postavení a role jsem následně vyloučila statutární a krajská města. Z takto vymezeného okruhu jsem nakonec libovolně zvolila 4 zástupce: Českou Lípu, Valašské Meziříčí, Vsetín a Příbram. Tato města v rámci stanovené kategorie nemají žádné specifické postavení, a tudíž mohou být považována za průměrný reprezentativní vzorek pro tento výzkum.

Města s rozšířenou působností vykonávají vůči ostatním obcím ve spádové oblasti přenesenou správu v zákonem stanoveném rozsahu. Vznikla k 1. 1. 2003 v rámci 2. etapy reformy veřejné správy a jejich vznik se pojí ke zrušení okresních úřadů, po kterých následně převzaly většinu dřívější působnosti (Koudelka 2007: 150 – 152). Rozšířená působnost měst však není předmětem výzkumu a představuje pouze nástroj vymezení zkoumaných měst. Během zmiňované reformy veřejné správy byly z velké části určeny kompetence a působnost zkoumaných měst. Reforma probíhala v letech 1997 – 2006 (tedy v době kolem vstupu ČR do EU) ve třech etapách: 1) vznik krajské úrovně správy, 2) zánik okresních úřadů a v návaznosti k tomu vznik ORP, 3) reforma státní správy, zejména na úrovni centrálních státních orgánů (Valeš 2006: 73). Reforma byla v tomto období nezbytná a představovala převážně výsledek domácích politických požadavků. Byla však realizována mimo jiné v souvislosti s přípravami ČR na členství v EU a byla ovlivněna právě požadavky a tlakem EU. EU si žádá vytvoření volených orgánů na regionální úrovni. Existence právního a administrativního rámce pro evropskou regionální politiku je dle EU

nezbytná a na příkladu ČR je možné ilustrovat vliv vstupu do EU na regionalizaci kandidátské země (Valeš 2006: 73, 85). Minimálně první etapa reformy veřejné zprávy tudíž probíhala v reakci na nátlak z EU a může tedy být obtížné rozlišit, které změny na úrovni měst probíhaly v rámci této reformy díky vlivu EU a které z iniciativy samotné ČR.

Obce v ČR vykonávají jednak státní správu v rámci přenesené působnosti a také samosprávnou činnost. Rozsah samostatné působnosti obcí je poměrně široce vymezen v § 35 zákona o obcích. Řadu samostatných působností poté stanoví speciální zákony. Taktéž rozsah výkonu státní správy je stanoven výhradně zákonem (Koudelka 2007: 156 – 159).

1.4 Metodologie výzkumu

První část práce je vystavěna na analýze dostupné sekundární literatury. Nejprve přináší obecné informace o obcích a městech v ČR, jež byly získány analýzou literatury, zabývající se problematikou komunální sféry (Koudelka 2007; Valeš 2006) a také relevantních zákonů České republiky (Zákon č. 218/2000 Sb., Zákon č. 314/2002 Sb.). Následně je vystavěn teoretický rámec, postavený na konceptu evropeizace. K vymezení evropeizace byly využity texty českých i zahraničních autorů (Börzel, Risse 2003; Bulmer 2007; Dančák, Fiala, Hloušek 2005; Featherstone 2003; Hloušek, Pitrová 2009; Risse, Cowles, Caporaso 2001), konkrétněji evropeizací polity se ve svém textu zabývá Hussein Kassim (Kassim 2005). Nakonec jsou zde prezentovány vybrané závěry získané analýzou případových studií autorů jako je Marshall (Marshall 2004) či Kern (Kern 2007), kteří zpracovávají přímo problematiku evropeizace měst v EU. Užitečným obecným vodítkem popisujícím možné konkrétní oblasti dopadů vlivu EU na česká města a obce byla brožura Naše města a obce v Evropské unii (Mátl, Jabůrková, Nováková, Vlasák 2006).

Vypracování druhé části práce předcházela praktická část výzkumu v podobě diskuze a dotazování úředníků odpovědných odborů zkoumaných měst. Rozhovory probíhaly ve dvou fázích. V první fázi bylo nashromážděno velké množství informací

během řízené diskuze předložených tematických okruhů. V druhé fázi byly úředníkům předloženy předem připravené konkrétní otázky, na které následně odpovídali (předkládaný dotazník k nahlédnutí v Příloze č. 1). Prostřednictvím rozhovorů s úředníky bylo nashromážděno velké množství dat, ze kterých byly následně vybrány, vyhodnoceny a zpracovány nejrelevantnější informace. Závěry získané v rámci této praktické části byly následně konfrontovány s předpoklady vyvozenými z analýzy odborné literatury z první části práce. Tím bylo testováno, do jaké míry koncept evropeizace vysvětluje a správně interpretuje změny na úrovni měst.

Práce je komparativní případovou studií. Obecně „je [případová studie] detailní analýzou případu, který byl zvolen jako objekt výzkumu. Jejím cílem je poskytnout hluboké porozumění nebo příčinné vysvětlení vybraného případu. Musí zohlednit celkový kontext události nebo objektu […], fenoménu či děje a musí zároveň poskytnout komplexní obrázek“ (Drulák 2008: 33 – 35). Komparativní případová studie zkoumá dva anebo několik případů a provádí jejich srovnávací analýzu (Drulák 2008: 62). Práci lze považovat za tzv. souběžné testování teorie, kdy se prostřednictvím analýzy několika případů usiluje o prověření empirické platnosti vybrané teorie - v tomto případě konceptu evropeizace (Drulák 2008: 65).

2 Proměny českých měst optikou evropeizace

Evropeizace je poměrně nový a dosti široký pojem, jehož obsah stále není úplně přesně definovaný a postupně se formuje. Pojem je užíván v mnoha rovinách (srov. Hloušek, Pitrová 2009: 17), nejčastěji se však dává do souvislosti s evropskou integrací. Výzkum evropeizace vychází z premisy, že postup evropské integrace pravděpodobně ovlivňuje domácí politiku a to v rozměru politics (politických interakcí), polity (institucionální struktury) i policy (jednotlivých politik).[5] Používá se tedy jako určitý rámec pro analýzu a interpretaci změn, které v jejím důsledku nastanou na domácí úrovni. Neomezuje se však nutně pouze na členské státy EU, evropeizovány mohou být i země kandidátské či stojící úplně mimo EU (Dančák, Fiala, Hloušek 2005: 19). Evropeizace ovlivňuje jak rovinu domácí/národní, tak rovinu samotné EU. Jde tedy o obousměrný proces, jež má dvě dimenze: „top-down" neboli „download europeanisation" a „bottom-up" neboli „upload europeanisation". V prvním případě jsou domácí aktéři a procesy ovlivňováni shora děním na úrovni EU a z této roviny také přejímají modely fungování. V druhém případě jsou EU a evropský integrační proces ovlivňováni zdola aktivitami domácích aktérů a ti jsou zpětně ovlivňováni změněnou úrovní EU - jde tudíž o jakýsi uzavřený kruh (Bulmer 2007: 48).

Pro popis evropeizace je často užívána Radaelliho definice, která ji popisuje jako proces (a) utváření, (b) difuze a (c) institucionalizace formálních a neformálních pravidel, procedur, paradigmat policy, stylů, způsobů jak dělat věci a sdílených hodnot (beliefs and norms), které jsou nejprve definovány a konsolidovány v rámci utváření rozhodnutí EU a poté inkorporovány do logiky domácího diskurzu, identit, politických struktur a veřejných politik (Radaelli 2003: 30). Tato definice je frekventovaná z toho důvodu, že evropeizaci pojímá velmi široce a komplexně.

[5] Rejstřík domácích efektů evropeizace: v rovině politics jde o vliv na procesy formování, agregace a reprezentace zájmů a také na veřejné diskursy. V rovině polity jsou ovlivňovány domácí politické instituce, mezivládní vztahy, soudní struktury, veřejná správa, státní tradice, ekonomické instituce, vztah státu a společnosti a kolektivní identity. V rovině policy jde o ovlivnění standardů, nástrojů, způsobů řešení problémů a politických diskursů (Börzel, Risse 2003: 60).

Risse, Cowles a Caporaso předpokládají, že k tomu, aby byla domácí úroveň motivována na vývoj v rovině EU reagovat změnou, je zde nutný předpoklad nesouladu (misfit) právě mezi těmito dvěma rovinami. Čím větší nesoulad, tím větší je tlak na domácí změnu (Risse, Cowles, Caporaso 2001: 7). To, jak bude implementace změny úspěšná, je do značné míry dáno domácími podmínkami, jejichž nastavení může mít na schopnost a ochotu se tlakům z EU přizpůsobit rozhodující vliv. K vysvětlení tohoto procesu tito autoři užívají třístupňového modelu evropeizace (Risse, Cowles, Caporaso 2001: 6). Ten nejprve identifikuje evropeizační změnu na rovině EU, která vyžaduje přizpůsobení se na rovině domácí. V druhém kroku je určena míra kompatibility srovnáním mezi domácí a evropskou rovinou a také vhodnost či užitečnost souladu obou rovin (goodness of fit). Na základě toho je identifikována míra adaptačního tlaku, který bude v souvislosti s požadavkem na aplikaci této změny na domácí rovinu působit. Zde také přicházejí na řadu mediační faktory domácí politiky – „multiple veto points“ (neboli přítomnost (velkého) množství bodů s možností uplatnit právo veta), „mediating formal institutions“ (což jsou zprostředkující instituce napomáhající prosazení požadované změny) a také vliv politické a organizační kultury. Tyto faktory mají také zásadní vliv na to, jaký bude výsledek procesu adaptace změn na domácí úrovni. Třetím stupněm by v tomto modelu měla být samotná změna na domácí úrovni vyvolaná evropeizací (Risse, Cowles, Caporaso 2001: 6 – 11). Tento přístup k evropeizaci však opomíjí dvojcestnost tohoto procesu a počítá pouze s top-down perspektivou. Navíc nedovede vysvětlit situace, kdy k některým změnám dochází bez ohledu na to, zda je vyvíjen nějaký tlak. Ten tedy není nutné považovat za nezbytnou podmínku změny, ačkoli Risse, Cowles a Caporaso jej za nezbytnou (ne však jedinou) podmínku považují.

Domácí rovina se s tlakem EU může vyrovnat různě, podle míry nesouladu mezi domácím nastavením a požadavky EU rozlišují Börzel a Risse tři stupně přizpůsobení se: absorpci, akomodaci a transformaci (Börzel, Risse 2003: 69 – 70). Při absorpci domácí aktéři využijí k implementaci požadovaných změn rámec stávajících struktur a dochází tak pouze k minimální změně. Při akomodaci je rozsah změn větší, požadavky EU jsou po konfrontaci s domácí rovinou adaptovány v rámci stávajících struktur, které však musí být nezbytně do jisté míry modifikovány. Při transformaci jsou stávající struktury zcela přeměněny či nahrazeny novými a rozsah

změn je tak vysoký (Börzel, Risse 2003: tamtéž). Radaelli naproti tomu nabízí čtyři možné výstupy evropeizačních tlaků: absorpci (přijetí domácí změny bez podstatných změn domácích podmínek), transformaci (skutečné přizpůsobení se a adaptace na podněty evropeizace), netečnost (absenci změny) či dokonce stažení se (kdy výsledek představuje ještě méně evropeizované řešení, než bylo to původní) (Radaelli 2003: 37). Jeho členění lze považovat v popisu veškerých možných reakcí na evropeizaci domácí úrovně za úspěšnější, jelikož počítá i s možností, kdy domácí rovina tomuto tlaku nepodlehne.

Tato práce je zaměřena především na evropeizaci polity (a do určité míry také politics). Evropeizací polity se ve své práci zabývá Hussein Kassim. Ten na domácí úrovni jmenuje čtyři úrovně, které mohou být evropeizací zasaženy: národní vlády, parlamenty, regionální a lokální autority a soudy (Kassim 2005: 286). Tyto domácí instituce reagují na evropeizaci rozdílně. Výchozí podmínky národního státu mají v tomto případě rozhodující vliv na povahu a rozsah změny vyvolané evropeizací. Rozdílnými výchozími podmínkami (mezi které lze zařadit například domácí administrativní strukturu nebo styl domácí politiky) lze snadno vysvětlit rozdíly v reakci na evropeizační tlaky mezi jednotlivými státy. Rozdíly však nalezneme často i mezi jednotlivými aktéry téže úrovně v rámci jednoho členského státu (Kassim 2005: 286). Instituce na domácí úrovni díky evropeizaci čelí novým možnostem, získávají nové funkce, role či pravomoci v rámci systému, dostávají možnost nově ovlivňovat dění či rozhodování na různých úrovních nebo získávají prostor pro (politickou) akci (Kassim 2005: 287 - 310). Tyto změny často přímo souvisí se zapojením do činnosti evropských institucí. Při sumarizaci dopadů na jednotlivé aktéry domácí úrovně Kassim dochází k závěru, že všechny instituce s výjimkou národních parlamentů díky evropeizaci zaznamenaly určitý pozitivní vývoj – vlády získaly větší moc, soudy nové funkce a regionální a lokální úřady zase nové příležitosti se prosadit, i když je pravdou, že ty musely navíc čelit také větší míře regulace bez možnosti se přímo zapojit do rozhodování o ní. Role národních parlamentů však zůstává i nadále marginální a jejich snahy o zapojení a uplatňování vlivu nenacházejí odezvy (Kassim 2005: 310 - 311).

Dopady evropeizace na města ve Velké Británii ilustruje v rámci svého výzkumu A. J. Marshall na příkladech Glasgow a Birminghamu (tedy měst větších, než jaká jsou

objektem zájmu tohoto výzkumu). Marshall představuje čtyři možné dimenze evropeizace měst: 1) evropeizaci místní správy, 2) aktérů začleněných v procesech městského rozvoje a vládnutí, 3) partnerství a sítě umožňujících spolupráci na místní úrovni a 4) zpětné ovlivňování EU a jejích politik lokálními praktikami skrze nadnárodní spolupráci a ovlivňování institucí EU (Marshall 2004: 9).

Marshall zmiňuje některé možné konkrétní dopady evropeizace na města. Na úrovni lokálních institucí dochází k přejímání principů a vzorců fungování pocházejících z roviny EU jako jsou například lobbing, partnerství nebo dlouhodobé strategické plánování (Marshall 2004: 12). Některá (větší) města si mohou dovolit zřídit svá stálá zastoupení v Bruselu, skrze které mohou následně odpovídajícím způsobem reprezentovat své zájmy. Ke změnám dochází také v organizační struktuře městských rad, které zřizují samostatné organizační jednotky věnující se výhradně evropské problematice, tak aby měla města zajištěn plynulý tok aktuálních informací mezi Bruselem a vlastním úřadem (Marshall 2004: 12). Tyto jednotky mimo jiné především administrují projekty financované ze strukturálních fondů EU, které jsou pro města jedním z hlavních zdrojů motivace pro přizpůsobování se požadavkům EU (Marshall 2004: 12 - 13).

Díky tlaku z EU dochází také k jakési regionalizaci či decentralizaci na místní úrovni, k zapojení většího množství dříve neaktivních aktérů nebo také rozvoji spolupráce a míry konsenzuálnosti. Je v zájmu EU přenést co nejvíce kompetencí a rozhodování právě na města, která o svých vlastních záležitostech mohou sama rozhodovat nejlépe. EU se tím snaží také více přiblížit lidem. EU klade poměrně velký důraz na spolupráci a interakci mezi regiony a městy tak, aby docházelo ke sdílení dobré praxe a zkušeností, snaží se města naučit efektivně využívat obdobných sítí a kanálů v rámci jednotlivých členských zemí i mezi nimi. Města se tak ať už na národní či nadnárodní úrovni sdružují do nejrůznějších organizací (Marshall 2004: 14 - 18).

Kristine Kern identifikuje tři možné způsoby jak se města s evropeizačními nároky vyrovnávají: 1) implementují evropskou legislativu a nařízení, 2) budou se snažit obcházet národní stát či být jeho konkurencí při prosazování zájmů na evropské úrovni 3) sdílejí zkušenosti pomocí interakcí mezi sebou navzájem - síťováním

(networking), twinningem (dlouhodobá spolupráce se sesterskými/partnerskými městy) či sdílením dobré praxe (best practice transfer) (Kern 2007: 1 – 2).

Ačkoli většina na lokální úrovni implementované legislativy pochází právě z EU, města často netuší, že se tím přizpůsobují rovině EU a ne rovině domácí. Tento vliv lze tedy považovat za nepřímý (Kern 2007: 8). Města jsou naopak mnohem lépe schopná identifikovat příležitosti a související povinnosti plynoucí z realizace projektů financovaných evropskými fondy. Implementace evropské legislativy a především participace v programech strukturální pomoci iniciuje na úrovni měst dle jejich velikosti, možností a přístupu politických elit určité změny. Situaci se přizpůsobí buď přijetím nové pracovní síly a jejím začleněním na nově zřízeném oddělení evropských záležitostí nebo naopak hledá zdroje mezi stávajícími pracovníky a v rámci stávající (možno částečně modifikované) organizační struktury (Kern 2007: 9 – 10).

Města mají pouze omezenou možnost ovlivnit tvorbu legislativy na úrovni EU, ačkoli jsou jí denně ovlivňována. Cesta přes národní úroveň je zdlouhavá a často nepřináší požadované výsledky, jelikož se jednotlivé zájmy, než se na rovinu EU dostanou, rozmělní (Kern 2007: 18). Města proto hledají nové způsoby a kanály pro artikulaci svých názorů, požadavků a zájmů: 1) přímým lobbingem vlastního stálého zastoupení, mají-li možnost si je zřídit, 2) pomocí tradičních asociací místních samospráv (na regionální i lokální úrovni),[6] 3) pomocí nadnárodních sítí sdružujících konkrétní města (Kern 2007: 13 – 14). Větší města mají samozřejmě více možností k reprezentaci svých zájmů než malá. I ona však mohou velmi profitovat z pozitiv, jež přináší sdílení dobré praxe a učení skrze spolupráci v rámci partnerství či sítí měst (Kern 2007: 15- 16). Spolupráce může mít tři podoby: 1) bilaterální spolupráci sesterských/partnerských měst, 2) nadnárodní sítě měst nebo 3) krátkodobější spolupráci v rámci realizovaných projektů EU (Kern 2007: 16). EU je systémem s několika sférami vládnutí: evropskou, národní a lokální. Pozice měst v této multi-dimenzionální struktuře evropského vládnutí je klíčová a ty se musejí snažit prosadit na všech těchto úrovních (Kern 2007: 2 – 3).

[6] Od 50. let tuto funkci plní např. CEMR (Council of European Municipalities and Regions), který je nejdůležitější asociací tohoto druhu. Velká města jsou sdružena v organizaci EUROCITIES.

Města nejsou zapojena do rozhodování v evropských institucích přímo[7], proto se pro agregaci svých zájmů sdružují do místních, národních i nadnárodních organizací. Tím, dá se říct, obcházejí národní stát v prosazování svých zájmů na evropské úrovni (Kern 2007: 4 - 6). V roce 1957 byl založen Výbor regionů, který má sloužit k reprezentaci zájmů regionů a měst na úrovni EU, je však pouze konzultativním orgánem s omezenými kompetencemi (jeho doporučení nemusí Komise ani Rada reflektovat). Jeho založením však místní autority každopádně posílily svou pozici (Kern 2007: 7 - 8).

Kern i Marshall tedy identifikují některé společné reakce na evropeizační tlaky u měst. Shodují se především v tom, že evropeizace ovlivňuje organizační struktury měst, které na vznik a nárůst agendy EU reagují zřizováním samostatných organizačních jednotek, které tuto agendu zpracovávají. Vnímají také skutečnost, že převážnou náplní jejich práce je administrace projektů čerpajících finance ze strukturálních fondů EU. Oba autoři také připouštějí, že města jsou nejvíce motivovaná se přizpůsobovat výzvám, které pramení právě ze strukturálních fondů EU. Shodují se také na vzrůstajícím významu spolupráce (na různých úrovních), který oba identifikují jako jeden z principů přicházejících z EU, na který se města adaptovala. Sdružování měst má napomoci lepší reprezentaci jejich zájmů za předpokladu, že ty nejsou žádným způsobem přímo zastupovány.

[7] Situace, kdy města nejsou zapojena do rozhodovacího procesu EU, je pro ně značně nevýhodná za předpokladu, že dnes patrně neexistuje oblast jejich činnosti, která by určitým způsobem nebyla regulována legislativou EU.

3 Proměny radnic českých měst v důsledku agendy EU

3.1 Česká Lípa

Česká Lípa je bývalým okresním městem na severu Čech, v Libereckém kraji. Město má 37 878 obyvatel. Organizační schéma MěÚ představuje Příloha č. 2. Agendu EU má od roku 2008 ve své kompetenci pracovníci Úseku projektů a veřejných zakázek Odboru majetku, rozvoje a investic. Rozhovor s panem Ing. Jiřím Samšiňákem, projektovým manažerem úseku projektů a veřejných zakázek, proběhl 8. února 2011 v České Lípě.

3.1.1 Vývoj organizační struktury města v souvislosti s agendou EU

Podle Jiřího Samšiňáka lze v České Lípě agendu EU víceméně ztotožnit s projektovým řízením souvisejícím se ziskem finančních prostředků pro (převážně) investiční akce města z fondů EU. *„Jakákoli pošta, která by se mohla EU či související problematiky týkat, se bez ohledu na adresáta ocitne nejprve na mém stole“* (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011). V rámci organizační struktury MěÚ je tedy Jiří Samšiňák považován za odborníka a koordinátora v oblasti problematiky EU a příbuzných otázek. Agendu EU má na starosti od počátku, kdy se na městě objevila, a to i přes změny, které v organizační struktuře města proběhly. *„V období kolem vstupu ČR do EU zde v souvislosti s nově nastupující agendou nedocházelo k významnějším změnám či nárůstu objemu práce, a pokud ano, nebyli jsme schopni identifikovat, že tlak na ně pochází z EU“* (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011).

Město se přizpůsobovalo novinkám postupně v rámci tehdejší organizační struktury. V letech 2004 – 2006 činnost související s evropskou agendou spočívala především v realizaci projektů malého rozsahu (v řádech statisíců) z před-vstupních fondů EU. Změny, které se města v tomto období dotýkaly, byly spíše nepatrné. *„Především bylo nezbytné dodržovat pravidla nastavená OP tak, abychom byli schopní úspěšně podávat projektové žádosti a město následně nemuselo získané dotace vracet“* (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011). V tomto období byly realizovány

především projekty investiční, a tudíž spadající do kompetence odboru rozvoje, majetku a investic. Problematiku proto zpracovával právě tento odbor, přesněji jeho úsek investic. *„Související administrativa v tomto období nebyla příliš rozsáhlá a k přípravě a realizaci těchto projektů tudíž stačili 1 – 2 lidé. Město se v nové situaci učilo postupně orientovat a na agendu prozatím nevyčlenilo žádné zvláštní pracovníky“* (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011).

Na podzim roku 2007 došlo se začátkem nového programovacího období k definování nových pravidel v rámci první z vyhlašovaných výzev. *„Přestože se objem agendy postupně zvětšoval, k personálním změnám, navýšení počtu pracovníků či přerozdělení kompetencí na MěÚ v souvislosti s novou finanční perspektivou nedošlo. Zpočátku existovala snaha některé požadavky OP implementovat do odpovídajících vyhlášek města, avšak vzhledem k roztříštěnosti jejich požadavků bylo od tohoto záměru záhy upuštěno“* (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011). Vzhledem k tomu, že v programovacím období 2007 – 2013 počet vyhlášených OP vzrostl na 24 a jejich podmínky jsou značně rozdílné, bylo téměř nemožné směrnice města těmto pravidlům přizpůsobit. Z nárůstu počtu OP je také zjevné, že objem informací, které pracovníci zabývající se agendou EU museli reflektovat, značně vzrostl. Evropskou problematiku měl na úseku investic od počátku na starosti Jiří Samšiňák, který se následně v souvislosti s nárůstem agendy stal díky svým zkušenostem pracovníkem řízení projektů (stále při zachování stávající organizační struktury města).

V roce 2007 si město Česká Lípa nechalo vypracovat (především z důvodu úspory mzdových nákladů a snahy o zvýšení efektivity práce) personální audit (mucl.cz).[8] *„V této době jsem začal na vedení města vyvíjet tlak na vložení prvku projektového managementu do organizační struktury města[9] a určení kompetencí tak, aby bylo*

[8] V rámci projektu „Personálního a organizačního auditu zaměřeného na restrukturalizaci Městského úřadu Česká Lípa“ (mucl.cz).

[9] Jiří Samšiňák navrhoval zřízení Oddělení projektů a dotací, jež by spadalo přímo pod starostku města. Počítal s obsazením následujících pracovních pozic: vedoucí oddělení (příprava projektů a strategické dokumenty), projektový manažer (realizace), projektový manažer projektů z OP LZZ a koordinátor kampaní a ekonom. Toto oddělení by úzce spolupracovalo s ostatními dotčenými útvary MěÚ, především úsekem kultury a sportu, úsekem tiskového mluvčí a městských novin, oddělením

možné plně čerpat z možností, které evropské fondy nabízejí. Existovaly a existují zde obrovské rezervy v jejich čerpání a v případě, že by zde byly vhodně nastavené struktury, bylo by možné městu přinést spoustu peněz" (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011). V reakci na tento audit došlo ve čtvrtém čtvrtletí roku 2007 a v roce 2008 v několika vlnách k realizaci změn v organizační struktuře MěÚ (mucl.cz). Jednou z nich bylo zřízení úseku projektů a veřejných zakázek na odboru rozvoje, majetku a investic v roce 2008. *„Problematice se věnují opět stejní lidé jako doposud (2 – 3) a ještě jim k tomu připadla administrativně náročná problematika veřejných zakázek"* (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011). Tento úsek v současné době zajišťuje činnosti spojené s poskytováním dotací a příspěvků ze státního rozpočtu (popř. z evropských či jiných zdrojů), podílí se na přípravě projektů pro Svazek obcí – Cyklostezka Varhany a zajišťuje administrativu Svazku obcí, zajišťuje metodické vedení zadávání veřejných zakázek v souladu s platnými předpisy pro potřeby města a jeho příspěvkových organizací, organizuje zadávání veřejných zakázek pro potřeby města jako zadavatele ve spolupráci s ostatními odbory, konzultuje, posuzuje záměry a poskytuje informace o programu regenerace městské památkové zóny, spravuje agendu poskytovaných grantů a dotací v rámci působnosti odboru a zajišťuje spolupráci města se zahraničními partnery v rámci získávání dotací z fondů EU (mucl.cz).

3.1.2 Problematické aspekty

Úsek projektů a veřejných zakázek se při své práci potýká s řadou problematických aspektů. V první řadě jde o obtížné zapojování pracovníků ostatních odborů do práce projektových týmů. *„Funkční hierarchická struktura města je sestavena z odborníků, ti pracují ve skupinách (odbory). Snažil jsem se o zapojení těchto odborníků do projektového týmu - v souvislosti s tím je však nezbytné si jasně vymezit kompetence a úkoly, aby tento tým mohl dobře fungovat. Je nutné určit zodpovědnou osobu, která bude mít na starost vedení a výsledky projektů a už bude jen na ní, jakým způsobem si vše zorganizuje"* (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011). Ačkoli

školství a cestovního ruchu, odborem kanceláře tajemníka MěÚ, odborem sociálních věcí a zdravotnictví, odborem rozvoje, majetku a investic a v neposlední řadě také odborem finančním (rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011).

zodpovědnost za kvalitu a výsledky projektů opravdu leží výhradně na Jiřím Samšiňákovi, kompetence k tomu tým koordinovat a rozdávat úkoly mu dodnes plně nepřísluší. *„Pracovníci ostatních odborů nemají zájem se zapojovat do těchto aktivit nad rámec svých pracovních povinností. Obdobné je to s příspěvkovými organizacemi města a jejich pracovníky. Pro tyto zaměstnance jde o práci navíc, za kterou nedostanou zaplaceno. Přitom by jejich zapojení bylo více než žádoucí, obzvláště v případech kdy realizace projektu spadá do jejich odbornosti“* (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011). Nastavení spolupráce v rámci MěÚ je tedy neefektivní a způsobuje zbytečné problémy a průtahy při administraci i realizaci projektů, což městu rozhodně neprospívá a omezuje jeho možnosti na zisk co největšího množství finančních prostředků z externích zdrojů. Ostatní pracovníci bohužel nejsou žádným způsobem motivováni k zapojení se do projektového řízení, přestože by bylo velmi žádoucí a vedlo ke zkvalitnění a zefektivnění odváděné práce. Řešením by bylo odpovídající finanční ohodnocení zapojených pracovníků, které je však v současné době s vedením města nemožné vyjednat.

Jiří Samšiňák se jako vedoucí projektových týmů i přesto o zapojení ostatních pracovníků MěÚ opakovaně snažil. *„I přes poměrně velký a opakovaný tlak při zadávání konkrétních úkolů jsem však obvykle od těchto pracovníků neobdržel očekávané výstupy, a tudíž jsem vše nakonec musel zpracovávat sám, přestože se často jednalo o problematiku, se kterou jsem neměl žádné zkušenosti. Situace, kdy řízení projektu, jeho realizace a zodpovědnost za něj spočívá na jediné osobě, je neudržitelná“* (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011). I to je důvodem, proč si město nechává některé záležitosti[10] zpracovat externě. Problém nastává například u tzv. měkkých projektů na rozvoj lidských zdrojů, se kterými odpovědní pracovníci nemají zkušenost. Externí zpracování těmto projektům zajistí požadovanou kvalitu zpracování, avšak nezaručí jejich úspěšnou realizaci. Pokud by tak realizace těchto projektů měla být opět pouze na pracovnících úseku projektů a veřejných zakázek a nikoli odpovědných pracovníků dalších odborů města, nebudou

[10] Jedná se například o zpracování projektové dokumentace, projektové přípravy staveb, studie proveditelnosti, pravidelné zpracovávání monitorovacích zpráv, žádostí o platbu a případně i projektové žádosti u měkkých projektů, se kterými odpovědní zaměstnanci MěÚ nemají zkušenosti (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011).

tyto projekty pravděpodobně realizovány (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011).

Různé odbory města se při své práci musejí přizpůsobovat podmínkám nastaveným v jednotlivých OP i přesto, že se na realizaci projektu přímo nepodílejí. Jako příklad lze uvést nezbytnost dodržení podmínek povinné publicity projektů či skartačních lhůt dokumentů.[11] Jednotlivé OP také dosti striktně určují pravidla pro zadávání veřejných zakázek u realizovaných projektů. Ačkoli byla pravidla na zadávání veřejných zakázek města poměrně přísná, požadavky EU byly v některých případech ještě přísnější. *„Zpočátku existovala snaha o začlenění těchto podmínek do směrnic města, avšak u jednotlivých OP se tyto podmínky liší natolik, že se nakonec raději přistoupilo na přijímání specifických pravidel v případě, že jde o akci financovanou z prostředků EU. Zodpovědnost za nesprávně zadanou či vysoutěženou veřejnou zakázku samozřejmě opět leží na mě“* (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011). Zpočátku tedy byly směrnice města částečně zpřísněny dle standardu EU, avšak plně je přizpůsobit nastavení všech OP nebylo možné kvůli roztříštěnosti jejich pravidel. V současné době přistupuje město k vyhlašování specifických pravidel pro zadávání veřejných zakázek tak, aby byly vždy v souladu s konkrétním zadáním ze strany řídícího orgánu.

Další poměrně problematickou oblastí je spolupráce - ať už na regionální či mezinárodní úrovni - a to přesto, že by měla být pro město spíše přínosem. Město spolupracuje s partnery z Německa, Norska, Polska, Slovenska a Ukrajiny,[12] je

[11] O PR a tudíž i o povinnou publicitu projektů se často stará úsek tiskového mluvčí a městských novin. Bohužel se stává, že zde pracovníci nechápou nezbytnost přesně dodržet všechny předepsané náležitosti daného OP a neplní zodpovědně zadání úseku projektů a veřejných zakázek. Nedodržení všech náležitostí však může vést až ke krácení dotace či jejímu odebrání a zodpovědnost by v tomto případě ležela samozřejmě projektovém manažerovi. Povinné skartační lhůty mělo město upraveno vnitřní vyhláškou. V případě, že žádá o finanční prostředky z fondů EU, se však musí přizpůsobit skartačním lhůtám uvedeným v pravidlech jednotlivých OP (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011).

[12] Spolupráce se saskou Mittweidou je nejdelší, začátky sahají až do sedmdesátých let. Po roce 1990, v souvislosti s rostoucím významem přeshraniční spolupráce a vznikem Euroregionu Neisse – Nisa – Nysa byla spolupráce obnovena. Nová smlouva byla podepsána v roce 1998. Od roku 1994 Česká Lípa spolupracuje s norským Molde. Tato spolupráce patří mezi nejrozsáhlejší a stala se podnětem i

členem Sdružení měst a obcí, Sdružení obcí Libereckého kraje, Euroregionu Nisa, Sdružení Českolipsko a založilo také Svazek obcí cyklostezka Varhany. *„Partnerství v rámci těchto uskupení však mnohdy nepřináší očekávané výhody a v některých případech je městu naopak spíše přítěží“* (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011).

Jako příklad lze uvést spolupráci v rámci Euroregionu Nisa, jenž byl založen již v roce 1991 jako první subjekt této formy příhraniční spolupráce v ČR. Euroregion zajišťuje trojstrannou spolupráci mezi Českem, Německem a Polskem v oblasti tzv. Trojmezí (viz. Mapka v příloze č. 3) (mucl.cz). *„Euroregion byl užitečnou platformou pro navázání příhraniční spolupráce obzvláště v období před vstupem do EU. Nyní se však jeho aktivity víceméně omezují pouze na vydávání pravidelného periodika, což je naprosto neadekvátní vynaloženým prostředkům. V případě, že bychom měli zájem o poradenství ze strany Euroregionu, muselo by za něj město zaplatit nad rámec členských příspěvků stejně jako externí agentuře. Přitom příspěvky na členství v tomto a podobných uskupeních činí dohromady cca půl milionu korun ročně. Proto zde po určitou dobu dokonce existoval tlak na vystoupení“* (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011).[13] V situaci, kdy tato spolupráce nepřináší žádné nebo pouze minimální výsledky, je u vedení města obtížné obhájit význam zapojování se do podobných aktivit. Členství v tomto a dalších obdobných uskupeních totiž není bezplatné[14] a město ročně stojí nemalé prostředky, které by mohlo využít jinak. *„Naopak bychom uvítali větší aktivitu kraje jako zaštiťovatele*

---

pro spolupráci Libereckého kraje a kraje More Romsdal. Od roku 2000 je partnerským městem také ukrajinský Užhorod, v roce 2001 přibyl k partnerským městům slovenský Bardějov, v roce 2004 polský Boleslawiec (mucl.cz).

[13] Sdružení Českolipsko zahrnuje cca 1/3 Libereckého kraje a připravuje velké projekty, ze kterých profitují všichni členové. Sdružení obcí Libereckého kraje zprostředkovává možnost zapojení jednotlivých členů jako partnerů v realizovaných projektech, přínosem pro menší členy je i možnost přípravy projektů. Sdružení měst a obcí umožňuje spojení sil členů, kdy tito následně vystupují jako celek – např. při úsilí o změnu legislativy atp. Svazek obcí cyklostezka Varhany byl městem Česká Lípa založen účelově pro předložení společného projektu cyklostezky. Sdružuje obce, do jejichž katastru tato cyklostezka, financovaná v rámci ROP, spadá (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011).

[14] Poplatky za členství se pohybují obvykle v řádu několika korun za 1 občana města (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011).

větších projektů, jež mají dopad na širší území katastrů více obcí a měst“ (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011). V tomto případě je úsilí o získání financí z EU ztíženo absencí koordinátora, jenž by stál nad všemi zapojenými aktéry a staral se o úspěšné vedení projektu od jeho přípravy, přes realizaci až k jeho ukončení po uplynutí doby udržitelnosti.

Dalším významným a zároveň problematickým aspektem je iniciativa vedení města pro rozvoj agendy EU. *„Vliv osoby starostky vnímám jako rozhodující, bez jejího zastání bych nebyl schopný cokoli realizovat. Bohužel vedení města rozhodně nelze považovat za iniciátora aktivit souvisejících se snahou o zisk prostředků z fondů EU. Naopak pokud chci prostřednictvím nějakého projektu městu peníze získat, musím si nejprve tento záměr u zastupitelů a vedení prosadit“* (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011). Důležitost agendy vedení města bohužel stále uniká i přesto, že ze strany opozice sklízí kritiku, za nedostatečné čerpání finančních prostředků ze zdrojů EU. *„Problematické je někdy taktéž schvalování projektů z ROP, kdy jejich administrátoři mají do určité míry možnost ovlivnit, které projekty budou podpořeny, a které ne. Zde lze v určitých situacích sledovat politické tlaky (opozičních uskupení) skrz Úřady regionálních rad, jejichž členy jsou právě zastupitelé obcí, měst i krajů“* (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011).

3.1.3 Shrnutí

Česká Lípa se s agendou EU vyrovnávala postupně, nejprve v rámci stávajících organizačních struktur, kdy agendu zvládali stávající pracovníci společně s ostatními povinnostmi. Následně s nárůstem objemu a náročnosti této problematiky nejprve pro tyto otázky město vytvořilo pozici projektového manažera a následně svěřilo v souvislosti s personálním auditem kompetence v této oblasti nově vytvořenému úseku projektů a veřejných zakázek. Toto řešení však minimálně jeho pracovníci nepovažují za nejšťastnější (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011). *„Preferoval bych zřízení samostatného úseku evropských dotací přímo zodpovědného starostce. V případě, že by tento úsek měl 4 – 5 specializovaných pracovníků, kteří by se zabývali výhradně ziskem financí z fondů EU, mohli bychom být v čerpání evropských dotací mnohem úspěšnější. Vedení města postupně začíná*

být podobným myšlenkám přístupnější, otázkou zůstává, jak se situace bude dále vyvíjet“ (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011). Jiří Samšiňák identifikuje tři oblasti, jejichž změna by přinesla výrazné zlepšení ve zpracovávání agendy EU. Prvním z nich je právě větší pochopení pro důležitost agendy na úrovni vedení města, motivace k zapojení pracovníků ostatních odborů a přesné určení kompetencí a zodpovědnosti v rámci projektového řízení. *„Dále bychom ocenili větší jednotnost v nastavení jednotlivých OP tak, aby se jim města byla schopna snáze přizpůsobit a případně jejich principy implementovat do svých směrnic. Preferoval bych také, kdyby rozhodování o přidělení dotace probíhalo vždy na co nejvyšší úrovni. Na nižších úrovních by musela přijít větší nezávislost a tato oblast by musela být odpolitizována“* (Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011). Dlouhodobý tlak, který Jiří Samšiňák na vedení města vyvíjí, by konečně mohl přinést určité výsledky. Minimálně starostka města začíná být otevřenější změnám a možnému přizpůsobení struktur města dle jeho požadavků a proto je možné, že určité změny budou v dohledné době prosazeny.

3.2 Valašské Meziříčí

Valašské Meziříčí je město ve Zlínském kraji s 27 071 obyvateli. Leží na severovýchodní Moravě, asi 20 km od Vsetína. Struktura MěÚ je znázorněna schématem v Příloze č. 4. *„Evropskou agendu ve městě zpracovává od roku 2003/4 odbor územního plánování, stavebního řádu a regionálního rozvoje – oddělení územního plánování a regionálního rozvoje. Vznik tohoto pracoviště lze obecně dávat do souvislosti se vstupem ČR do EU v roce 2004, kdy město získalo možnost čerpání většího objemu financí z evropských fondů“* (Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011). Rozhovor s panem Ing. Václavem Valčíkem, projektovým manažerem oddělení územního plánování a regionálního rozvoje, proběhl 16. února 2011 ve Valašském Meziříčí.

3.2.1 Vývoj organizační struktury města v souvislosti s agendou EU

V rámci organizační struktury města Valašské Meziříčí připadají evropské otázky od počátku do kompetencí Oddělení plánování a regionálního rozvoje Odboru územního plánování, stavebního řádu a regionálního rozvoje. Agendou se město začalo zabývat již před vstupem do EU v souvislosti s možností čerpání finančních prostředků z evropských fondů (PHARE a dalších) (Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011).

V současné době toto pracoviště koordinuje zpracování projektů města pro dotace (ať z Evropské unie nebo ze státního rozpočtu), dále zajišťuje chod Mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko, Zdravého města a Místní Agendy 21, činnosti Fóra 2025, organizuje městské jarmarky a v neposlední řadě také koordinuje akce družební spolupráce se zahraničními partnery města (valasskemezirici.cz). Veškerou tuto agendu zvládají tři pracovníci, jejichž pracovní pozice zde byly zřízeny již při zakládání tohoto oddělení.[15] Ti se tak museli postupně vyrovnávat s nárůstem zpracovávané agendy. S novým programovacím obdobím přišla iniciativa kraje – projekt „Partnerství pro novou strategii Zlínského kraje“ realizovaný v rámci ROP. *„Tento projekt si kladl za cíl vyškolit pracovníky, kteří se budou odpovídajícím způsobem orientovat v podmínkách nových OP pro období 2007 – 2013 a také vytvořit sítě mezi nimi v rámci regionu. Tímto vzdělávacím projektem jsem prošel právě já, což mne následně předurčilo k tomu stát se po ukončení projektu projektovým manažerem města“* (Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011).

V rámci projektu „Brána do Beskyd“ (podpořeného v rámci iniciativy INTERREG 3A) byla městem zřízena informační a poradenská agentura VIA, která si klade za cíl především podporu všestranného regionálního rozvoje na území mikroregionu a v jeho okolí (agenturavia.eu).[16] *„Tato agentura zaměstnává celkem 6 pracovníků a*

[15] Oddělení územního plánování tedy zaměstnává jednoho projektového manažera a dva referenty se vzděláním v eurosprávě či regionálním rozvoji (Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011).

[16] Mezi úkoly Rozvojové agentury VIA patří mimo jiné podpora cestovního ruchu a rozvoje venkovských oblastí, informační činnost v oblasti regionálního rozvoje, strukturální politiky Evropské

podílí se mimo jiné na zpracování a administraci některých projektů města. Udržitelnost projektu, ze kterého je činnost této agentury financována však již dobíhá a je otázkou, jakým způsobem se město s touto skutečností vyrovná" (Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011).

Evropská problematika se samozřejmě dotýká i činnosti dalších odborů. *„Například odbor investic se stará o peníze, které jsou získány (nejen) z evropských fondů a stará se o část přebujelé administrativy jako například monitorovací zprávy či žádosti o platbu. Finanční odbor má na starosti zaúčtování, za tímto účelem si musel zřídit speciální eurový účet. A odbor komunálních služeb je obvykle realizátorem projektů"* (Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011). Celkově se tedy nedá říct, že by se město přizpůsobovalo nárůstu agendy nějakou reorganizací či náborem nových pracovníků. Částečně se změnily způsoby a objem práce stávajících zaměstnanců, kteří se museli přizpůsobit novým pravidlům, vždy však byl ovlivněn pouze určitý výsek jejich práce. *„Implementace byla však spíše pozvolná a vzhledem k tomu, že evropská legislativa přichází shora a často je nejdříve zpracovávána na vyšší úrovni, pracovníci města mnohdy nejsou ani schopni registrovat, že některá z novinek pochází z EU. Oblast, kde byly registrovány největší změny, je zadávání veřejných zakázek a to obzvláště u velkých projektů"* (Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011).

Komunikace možností zisku finančních prostředků EU je ve městě na dobré úrovni. *„Náš odbor pravidelně prochází aktuální informace ministerstev či novinky u OP a zpracovává pravidelné týdenní přehledy pro ostatní odbory města a jeho vedení, okolní obce či příspěvkové organizace města. Následně je už jen na nich, jak se k prezentovaným možnostem postaví. Vedení města také upozorňujeme, pokud existuje možnost získat finanční prostředky na realizaci některé z aktivit v souladu s Akčním plánem města"* (Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011). *„Iniciativa ze strany vedení města*[17] *má dvě podoby. Buď má město přislíbené prostředky na určitý projekt a projektový manažer dostane za úkol jej konkrétně*

---

unie a možnosti čerpání dotací z evropských a ostatních zdrojů, podpora mezinárodní spolupráce v regionu či podpora spolupráce klíčových sektorů v regionu (valasskemezirici.cz).

[17] Na radnici spolupracuje koalice ODS, ČSSD a nezávislých, která se snaží nalézt v těchto otázkách shodu, rozhodující slovo má však vždy starosta (Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011).

vypracovat nebo město potřebuje na určitou akci získat peníze a po našem odboru chce krom případného zpracování projektu i analýzu možností, jak by bylo možné jej financovat. Ne všechny projekty se však mohou vždy realizovat, problémy může přinést například požadavek na (vysokou) finanční spoluúčast města či udržitelnost projektu" (Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011).

Valašské Meziříčí má poměrně rozvinutou síť partnerů, se kterými spolupracuje. První významnou platformou pro spolupráci je Mikroregion Valašskomeziříčsko – Kelečsko, který sdružuje 16 obcí[18] což je celkem více než 42 tis. obyvatel. Vznikl v roce 2001 z iniciativy města a starosta Valašského Meziříčí je zároveň předsedou Rady mikroregionu (meziricsko.cz). Prostřednictvím spolupráce v rámci mikroregionu si jednotliví členové předávají informace a zkušenosti a společně také realizovali několik projektů, které měly dopad na celý region.[19] Město je také členem Sdružení obcí a měst, jež poskytuje prostor pro spolupráci obecnějšího rázu - výměnu zkušeností či koordinaci společného postupu pro vyjednávání s vládou a dalšími institucemi (Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011). Město má dále řadu partnerů v zahraničí (na Slovensku, v Nizozemsku, Černé Hoře, Bulharsku a Srbsku)[20]. *„Se vstupem do EU se spolupráce s partnerskými městy značně usnadnila, i když například spolupráce se slovenskými partnery byla v projektové oblasti rozvinutá především v předchozím programovacím období"* (Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011). V současném období již města příliš nenavázala na spolupráci na poli projektů a rozvíjejí nyní spíše společenské kontakty nejen na úrovni radnic ale i škol, neziskových organizací a dalších (valasskomeziricsko.cz).

---

[18] Mikroregion Valašskomeziříčsko – Kelečsko sdružuje tyto obce v okolí města: Branky, Choryně, Jarcová, Kelč, Kladeruby, Kunovice, Lešná, Loučka, Mikulůvka, Oznice, Podolí, Police, Střítež nad Bečvou, Valašské Meziříčí, Velká Lhota a Zašová (valasskomeziricsko.cz).

[19] V rámci společně realizovaných projektů byly opraveny autobusové zastávky ve všech 16 obcích, byly vybudovány protipožární hlásiče nebo dobudovány cyklostezky (Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011).

[20] Již v roce 1990 byla navázána spolupráce s městem Bussum (Holandsko), v roce 1998 následovala slovenská Čadca, v roce 2001 byla podepsána partnerská smlouva s černohorskou Budvou a v roce 2005 se partnerskými městy Valašského Meziříčí staly bulharské Sevlievo a srbský Čačak (valasskemezirici.cz).

Ke spolupráci mezi jednotlivými městy v regionu dochází například v rámci projektu Čistá řeka Bečva či páteřní cyklostezky Vsetín – Valašské Meziříčí – Rožnov pod Radhoštěm. *„Zde nejprve panovala rivalita a města podávala projekty na jednotlivé úseky cyklostezky v rámci svých katastrů zvlášť. Dá se tedy říct, že si tato města jsou do určité míry i konkurenty v případě, že usilují o zisk financí ze stejného balíku peněz, kde je pouze omezené množství prostředků“* (Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011). V rámci ROP hraje důležitou roli také strategie kraje, která má vliv na nastavení hodnotících kritérií pro podávané projekty.[21] *„Tím kraj může dopředu nahrávat určitým projektům, zatímco jiné, i když kvalitní, tak může vyřadit ze hry. Město se proto v rámci svých možností snaží lobbovat jak na úrovni kraje, tak i výš - podporu hledá například také u ministrů vlády ČR nebo skrze kontakty na některé z europoslanců (do roku 2009 např. Zatloukal)“* (Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011). Město Valašské Meziříčí se tedy snaží o aktivní prosazování svých zájmů na rozličných úrovních.

3.2.2 Shrnutí

Město Valašské Meziříčí nastavilo struktury a určilo odpovědné pracovníky pro evropské otázky již v roce 2003/4 a toto nastavení je funkční dodnes. Zpracování rozrůstající agendy napomohlo zřízení Rozvojové agentury VIA v roce 2006 (v rámci projektu financovaného z prostředků EU). Její zaměstnanci se zapojují do projektového řízení projektů města. Otázkou však zůstává, jak bude město reagovat, až tomuto projektu doběhne udržitelnost a fungování této agentury tak přestane být hrazeno ze zdrojů EU. Město ji poté může buď provozovat na vlastní náklady, nebo se může rozhodnout pro nábor nových pracovníků tak aby celou administraci projektů zvládalo i nadále více méně samo, nebo se může uchýlit k zadávání administrace části projektů externím subjektům (ve větší míře než doposud) (Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011). Ačkoliv v určitých ohledech mezi městy v regionu panuje rivalita, Valašské Meziříčí se staví ke spolupráci spíše pozitivně – a to hlavně k té regionální, v rámci které se snaží být nejvýznamnějším hráčem koordinujícím ostatní aktéry.

[21] Například nastavením tzv. pilotních projektů.

3.3 Vsetín

Vsetín je bývalé okresní město s 27 296 obyvateli. Leží ve Zlínském kraji nedaleko hranic se Slovenskou republikou a patří k nejvýznamnějším centrům východní Moravy. Organizační schéma města je představeno v Příloze č. 5. „*Evropskou problematikou se zabývá primárně odbor strategického rozvoje města, který má na starosti obecně problematiku rozvoje, zpracovává strategické dokumenty města a připravuje tak určité podhoubí pro hlavní činnost odboru – samotné zpracovávání projektů. Tento odbor byl na MěÚ zřízen až po vstupu ČR do EU, v roce 2008. Od té doby plní především roli koordinátora a komunikačního uzlu otázek souvisejících s možností zisku finančních prostředků z fondů EU*“ (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011). Tento stav však nemusí být nutně konečný. Město Vsetín si v současné době nechává zpracovat analýzu procesů a komunikace a na základě jejích výsledků poté bude možné přijmout odpovídající opatření a případné změny v organizační struktuře města (vsetin.cz). Rozhovor s panem Ing. Ladislavem Baroňem, referentem a projektovým manažerem odboru strategického rozvoje města, proběhl 17. února 2011 ve Vsetíně.

3.3.1 Vývoj organizační struktury města v souvislosti s agendou EU

Město Vsetín má dlouhodobě pověst úspěšného žadatele prostředků z fondů EU. Vedení města tuto oblast považuje od počátku za prioritní a neváhá proto pracoviště, které se touto problematikou zabývá, poměrně štědře personálně dotovat. Na oplátku však požaduje, aby tito pracovníci agendu zpracovávali co nejsamostatněji a co nejefektivněji a příliš mnoho úkolů nezadávali externě[22] (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011). Město se s agendou a narůstajícím objemem práce vyrovnávalo postupně. „*Před vstupem do EU se řešily především investiční projekty města z předvstupních fondů EU, a proto měl tuto problematiku a řízení*

[22] Město tlačí na to, aby odbor regionálního rozvoje zpracovával veškerou agendu sám, když byl za tímto účelem zřízen a poměrně štědře personálně dotován. V případě, že je práce mnoho a nestíhá se, výjimečně si odbor nechává projektovou žádost zpracovat externě. Jedná-li se o uznatelný náklad v rámci projektového řízení, je samozřejmě snadnější před vedením města najmutí externí síly obhájit (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2010).

realizovaných projektů na starost investiční odbor. Po vstupu do EU projektů postupně přibývalo a na starost je měl vždy vedoucí odboru, jehož odbornosti byl realizovaný projekt nejblíže.[23] *To však vedlo ke značné roztříštěnosti agendy, což se ukázalo jako problém. Chyběl zde středobod, kde by se střetávaly veškeré související informace*" (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011).

Město potřebovalo tuto problematiku někde centralizovat a za tímto účelem byl v roce 2008 zřízen odbor strategického rozvoje města s pěti zaměstnanci, který má od té doby na starosti drtivou většinu projektů (nejen) z fondů EU. Ten se stal klíčovým bodem pro konzultaci rozličných subjektů. Zapojeny jsou však i další odbory města (převážně ty, do jejichž kompetence spadá realizace konkrétního připravovaného projektu/aktivity – např. odbor školství a kultury). Zapojuje se také odbor finanční, dále rovněž Vsetínská správní a investiční - příspěvková organizace města, se kterou odbor strategického rozvoje úzce spolupracuje (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011). Tato organizace zajišťuje správu, údržbu a pronájem městského majetku a zabezpečuje investiční akce města. Dále se zapojuje také Společnost pro komunitní práci Vsetín o. p. s.,[24] zřizovaná taktéž městem (vsetin.cz). Pracovníci těchto odborů a organizací města se taktéž musí řídit pravidly danými jednotlivými OP, v rámci kterých jsou jednotlivé projekty, do kterých jsou zapojeni, realizovány. Jiné změny pocházející z EU tito pracovníci nejsou schopni identifikovat (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011).

Město se snaží v otázkách zisku finančních prostředků z EU spolupracovat na všech možných úrovních. Vedení města úzce spolupracuje s odborem strategického rozvoje města tak, aby bylo dostatečně informováno o možnostech, které má. Na základě informací, které od tohoto odboru získá, následně může být aktivním

[23] Například projekt Logistického centra odpadů na Bobrkách zpracovával odbor životního prostředí. Projekt knihovny pak odbor školství, atd (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011).

[24] Společnost pro komunitní práci Vsetín byla založena v roce 2004 za účelem zlepšení zdraví a kvality života obyvatel zejména vsetínského regionu, rozvoje občanské společnosti, zapojování veřejnosti do komunitních aktivit a rozhodovacích procesů a podpory neziskového sektoru. Činnost organizace je zastoupena v následujících pilířích: Místní agenda 21 (tvorba komunitních plánů města, kampaně, obnova města), servis pro neziskové organizace (grantový systém města, informační a poradenský servis) a vlastní projektová činnost (spkp.cz).

iniciátorem aktivit se ziskem těchto prostředků souvisejících (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011). V radě a zastupitelstvu města se politikové vždy snaží směřovat k tomu, aby byl sledován společný zájem města a proto se snaží vždy nalézt co nejširší podporu a konsenzus pro připravované záměry (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011).

Politici často možnosti, které EU nabízí, vnímají jako něco, co může jak jim samotným tak městu pomoci. Většina politiků má přirozeně zájem na znovuzvolení a investiční akce ve městě do značné míry ovlivňují jejich vnímání voliči. Proto politikům občas unikají souvislosti a z možností EU nedovedou čerpat a vytěžit víc, než právě nabízené finanční prostředky (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011). „*Město vždy na přelomu roku zpracovává nový strategický plán. Při přípravě a hodnocení projektů města hodnotitelé mimo jiné dohlížejí na to, aby plánovaný záměr byl v souladu s tímto strategickým rozvojovým dokumentem města. To v minulosti vedlo k formulaci značně vágních a tím pádem často i nereálných strategií, tak, aby více méně jakákoli plánovaná akce byla v souladu s nimi*" (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011). Cílem těchto jednání je shodnout se na pro všechny přijatelném řešení tak, aby následně při hlasování města došlo k hladkému schválení těchto předjednaných otázek. To je velmi důležité, aby se tato jednání někam vůbec posunula. Bez toho by se jednotliví zastupitelé přikláněli vždy k řešení jim nejbližšímu a vedlo by je to prioritně k prosazování vlastního resortu. Takto jsou zastupitelé touto strategií do značné míry vázáni a je pro ně obtížnější rychle měnit názory. Dochází tedy k jakémusi uspořádání priorit města (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011).

Město Vsetín je jako klíčový hráč, největší město a partner také lídrem spolupráce v regionu. Spolupráce zde probíhá v rámci Mikroregionu Vsetínsko a Regionu Valašsko – Horní Vsacko. V rámci regionálních uskupení se město snaží pomáhat malým obcím prorážet složité cesty v byrokratické linii, dále spolupracuje a poskytuje metodickou pomoc a instruktáž při realizaci projektů. Hlavním přínosem této spolupráce je možnost realizovat projekty spadající do katastrů více obcí (například projekty Čistá řeka Bečva nebo páteřní cyklostezka) (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011). S ostatními městy v regionu (Valašské Meziříčí, Rožnov pod Radhoštěm) jsme na sobě do značné míry závislí a proto zde existují

tendence do značné míry pracovat ve shodě. *„Samozřejmě se zde objevuje i rivalita, žádáme-li například o peníze na podobný projekt ve stejné výzvě, nebo občas vyjde na povrch skrytá rivalita, kdy si města závidí. Politici totiž vnímají riziko toho, že budou se sousedními městy srovnáváni a obávají se, že by voliči mohli toto ve volbách zohlednit. Zdravé špičkování je však v pořádku a vede ke zvýšení produktivity*“ (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011). Je samozřejmé, že vedení města sleduje, jaké projekty a investiční akce se realizují v okolí. Následně se snaží vlastní cíle částečně uzpůsobit zjištěné praxi měst v regionu. *„Obecně si však s kolegy z okolních měst spíše pomáháme a snažíme si vyjít vstříc a to hlavně díky tomu, že jsme navázali osobní kontakty během vzdělávacích programů (např. Partnerství pro novou strategii Zlínského kraje)*“ (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011). Regionální spolupráce je na Vsetínsku i v rámci bývalého okresu na dobré úrovni a je vnímána spíše pozitivně.

Město je dále také členem Národní sítě zdravých měst. *„Co se týče vztahu velikosti aktéra k jeho úspěšnosti v zisku financí z EU, větší aktér a jeho politické vedení má samozřejmě výhodu v tom, že na zpracování agendy má více lidí. Starosta malé vesnice se musí spolehnout sám na sebe. Ve vztahu ke kraji se začínají promítat politické vlivy – pokud si kraj něco „usmyslí“, město s tím už nic nenadělá. Setkáváme se občas například s tím, že kraj píše některé OP na míru určitým projektům a tím znevýhodňuje jiné, mnohdy i kvalitnější“* (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011).

Město Vsetín dále spolupracuje také s partnery v zahraničí – v rámci euroregionu Bílé Karpaty, v rámci projektů z OP příhraniční spolupráce a také s partnerskými městy na Slovensku, v Chorvatsku, Polsku a Rakousku. *„Spolupráci v rámci euroregionu považuji za přínosnou. V případě, že město přednese některé své požadavky, existuje zde tlak na jejich zakomponování a přizpůsobení podmínek OP příhraniční spolupráce tak, aby byly záměrům města přívětivější*“ (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011). Spolupráce s partnery v rámci formalizovaných vztahů v projektech má pro město zásadní přínos – jednotlivá města mají podobné problémy, avšak řeší je rozdílným způsobem. Mohou se tedy od sebe navzájem poučit a spoluprací nabyté zkušenosti následně využít doma. Dochází zde

k výměně zkušeností a dobré praxe (Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011).

3.3.2 Shrnutí

Město Vsetín se prezentuje jako poměrně úspěšný žadatel financí z fondů EU a pro to, aby vše fungovalo, se snaží o zapojení co největšího počtu lidí a aktérů tak, aby mohlo z možností, které mu EU nabízí, co nejlépe čerpat. Spolupráce vedení města a jednotlivých odborů zapojených v rámci projektového řízení je nastavena poměrně efektivně a město z ní úspěšně těží skrze úspěšně realizované projekty. Město se zároveň snaží plnit roli lídra regionu a pomáhat v tomto úsilí okolním obcím. Nárůstu agendy EU se město přizpůsobovalo postupně, nejdříve v rámci stávajících struktur MěÚ. V souvislosti se vstupem ČR do EU zde ke změnám nedošlo, až v roce 2008 byl za účelem lepší koordinace a účelné centralizace problematiky související především se ziskem dotací zřízen odbor strategického rozvoje města. Vedení radnice má však stále snahu vše precizovat a zlepšovat, a proto v současné době na MěÚ probíhá komunikační a procesní audit, jehož výsledky by měly být co nejdříve zohledněny tak, aby efektivita práce byla ještě vyšší.

3.4 Příbram

Příbram je bývalé okresní město ve Středočeském kraji. Leží asi 60 km jihozápadně od Prahy a žije zde 34 068 obyvatel. Organizační strukturu města znázorňuje schéma v Příloze č. 6. MěÚ disponuje samostatným oddělením dotací, které se od roku 2007 stará o zisk finančních prostředků pro investiční i neinvestiční akce města z rozličných zdrojů a koordinuje související činnosti, jež mají na starosti další odbory města. Zbývající aspekty agendy EU jsou poté roztříštěny mezi ostatní odbory MěÚ dle jejich odbornosti. Rozhovor s Ing. Jaroslavou Polákovou, vedoucí samostatného oddělení dotací, proběhl 14. dubna 2011 v Příbrami. K tématu se stručně vyjádřila také dlouholetá tajemnice MěÚ, Ing. Jarmila Nováková.

3.4.1 Vývoj organizační struktury města v souvislosti s agendou EU

Organizační struktura MěÚ a vnímání agendy EU v Příbrami se poněkud liší od předchozích zkoumaných měst. *„Neřekla bych, že tady na městě zpracováváme něco jako agendu EU, ta je spíše v rukou centrálních řídících orgánů státu a my z ní pouze čerpáme výhody nebo se případně přizpůsobujeme z ní plynoucím povinnostem“* (Rozhovor s Jaroslavou Polákovou ze dne 14. 4. 2011). V tomto pojetí město vystupuje spíše jako konečný realizátor výstupů, které z agendy EU vyplývají a které jsou zpracovávány vyšší správní úrovní. I to je možná důvodem, proč na městě vzniklo samostatné oddělení dotací, které má na starosti výhradně zisk finančních prostředků z externích zdrojů, a které se hlouběji agendou EU nezabývá.

Samostatné oddělení dotací se zabývá získáváním dotací z fondů EU, státních fondů, ministerstev, krajského úřadu a dalších donorů na investiční i neinvestiční projekty města Příbram. Dále zajišťuje organizaci výběrových řízení na zpracovatele žádostí o dotace a řízení dotačního managementu projektů. Spolupracuje s ostatními odbory MěÚ a koordinuje jednotlivé činnosti k zajištění kompletních podkladů k podávání žádostí o dotace (pribram.eu). Vznik tohoto oddělení se pojí s počátky nové finanční perspektivy 2007 – 2013, která přinesla širší spektrum možností jak a na co čerpat dotace z EU společně s potřebou tuto problematiku centralizovat a zefektivnit tak, aby bylo možné získat co největší objem financí (Rozhovor s Jaroslavou Polákovou ze dne 14. 4. 2011). *„Oddělení dotací v současné době zaměstnává 3 osoby, které dále spolupracují jak s administrátory jednotlivých dotací, jejichž pokyny se musí řídit, tak s vedením města, jež jednotlivé akce schvaluje a také ostatními odbory, které jsou jejich realizátory“* (Rozhovor s Jaroslavou Polákovou ze dne 14. 4. 2011).

Oddělení dotací zároveň využívá možnosti některé aspekty projektového řízení zadat externě. Tímto způsobem jsou zpracovávány například žádosti o platbu, monitorovací zprávy nebo studie proveditelnosti. Externí zadávání těchto záležitostí však není pravidlem (Rozhovor s Jaroslavou Polákovou ze dne 14. 4. 2011).

Když se s novou finanční perspektivou objevila možnost čerpání značného množství finančních prostředků, jednotlivé odbory (investiční, stavební, životního prostředí)

předkládaly řadu požadavků na realizaci projektů, na které město nemělo finance. Oddělení dotací se následně snažilo pro tyto záměry získat finanční prostředky z externích zdrojů. Město také před začátkem tohoto období zformulovalo strategický plán, který identifikoval investiční priority do budoucna. Bylo v jeho zájmu na tyto aktivity získat dotace, díky kterým dnes již některé z nich byly realizovány (Rozhovor s Jaroslavou Polákovou ze dne 14. 4. 2011). Oddělení dotací má povinnost sledovat aktuální výzvy řídících orgánů a upozorňovat na možnosti, které z nich plynou. Jinak je však pouze vykonavatelem zadání vedení města, které veškeré záměry schvaluje (především z důvodu přímého vlivu na výši rozpočtu města vyplývajícího z nutné finanční spoluúčasti). Následně se k vedení města však dostávají již hotové výstupy těchto projektů, kterými se následně politici rádi prezentují na veřejnosti - především s viditelnými výstupy a v souvislosti s povinnou publicitou projektů. (Rozhovor s Jaroslavou Polákovou ze dne 14. 4. 2011). Veřejnost je o aktivitách oddělené dotací informována opět díky výstupům z povinné publicity projektů a především prostřednictvím měsíčníku Kahan – pravidelného zpravodaje o činnosti radnice (Rozhovor s Jaroslavou Polákovou ze dne 14. 4. 2011). V kontextu informování veřejnosti o aktivitách souvisejících s agendou EU je určitě zajímavé zmínit, že město Příbram stručně informuje o EU v samostatné sekci na svých oficiálních webových stránkách.

Jedním ze zkoumaných aspektů v rámci evropeizace měst je agenda mezinárodní spolupráce. Ta je v případě Příbrami zpracovávána odborem kultury, sportu a informačních služeb, přesněji jeho úsekem zahraničních vztahů. Ten má na starosti i partnerská města.[25] Styky s partnerskými městy byly navázány již v 90. letech nebo i dříve a míra spolupráce se v souvislosti se vstupem do EU příliš neměnila. Spolupráce probíhá především na bázi družebních setkání a společných návštěv, a to nejen pracovníků radnic ale například i školních zařízení zúčastněných měst (pribram.eu). Regionální spolupráci v Příbrami není přikládán žádný zvláštní význam, město za tímto účelem nevytvořilo žádné sdružení koordinující společný postup či

[25] Příbram spolupracuje s městy v Nizozemí (Hoorn, od roku 1992), Francii (Villerupt, spolupráce probíhala již před rokem 1989), Rusku (Čechov, od roku 1994, spolupráce probíhala již před rokem 1989), Německu (Freiberg, od roku 1999 avšak vazby byly navázány již dříve) a na Slovensku (Kežmarok, od roku 1997) (pribram.eu). Zde je vidět, že spolupráce s partnery v zahraničí má své kořeny již daleko před vstupem do EU a tudíž ji nelze vnímat jako přímý vliv členství ČR v EU.

poskytující poradenství a záštitu menším obcím v okolí. Mezi jednotlivými městy v regionu existuje při podávání projektů z ROP spíše rivalita. Hodnotící kritéria jsou však jasně daná a pro všechny stejná a tudíž by neměla nikomu stranit (Rozhovor s Jaroslavou Polákovou ze dne 14. 4. 2011). Související agenda veřejných zakázek je zpracovávána na úseku veřejných zakázek odboru silničního řádu a investic, rozvoj města má ve své kompetenci odbor koncepce a rozvoje města (pribram.eu).

Dle tajemnice MěÚ, která do této pozice nastoupila již v roce 2002 (tedy ještě před vstupem ČR do EU), EU fungování města ani úřadu zásadně nezasáhla. Členství v EU obecně přineslo rozšířené možnosti v oblasti cestovního ruchu, výměnných a studijních návštěv, podnikatelských možností, v současné době se však ve městě projevuje především realizací projektů s financovaných se spoluúčastí dotací ze zdrojů EU. V těchto aktivitách je město úspěšné a jejich realizace se tudíž dotýká referentů rozličných odborů: odboru silničního hospodářství a investic, odboru školství, odboru životního prostředí, odboru informačních technologií, odborů sociálních věcí a zdravotnictví, oddělení dotací. Kromě vlastního zúřadování projektů z dotací EU se v oblasti školství využívá také přímé partnerské spolupráce. Jako přímý vliv praxe EU tajemnice MěÚ vnímá i tlak a potřebu na zkvalitňování a prohlubování elektronické formy úřadování (Rozhovor s Jarmilou Novákovou ze dne 14. 4. 2011).

3.4.2 Shrnutí

V Příbrami je agenda EU vnímána výhradně v kontextu příležitostí, jež nabízí fondy EU. Tomu odpovídá zřízení samostatného oddělení dotací, které bylo vytvořeno výhradně za účelem koordinace a řízení projektů (nejen ze zdrojů EU) v době, kdy byly identifikovány rozšířené možnosti nového programovacího období 2007 – 2013. Následná realizace úspěšných projektů pak již spadá do kompetencí odpovědných odborů města. Město příliš nevyužívá potenciálu, který nabízí sdílení zkušeností skrze různé formy spolupráce, není například členem žádného regionálního uskupení a v rámci regionu spíše dochází k rivalitě mezi obdobnými aktéry při zadávání projektů z ROP. Styky s partnerskými městy zde byly navázány již dávno před vstupem do EU a jejich význam se s členstvím v EU neměnil. Pracovníci MěÚ tedy

neidentifikují příliš mnoho změn reflektujících tlak z roviny EU, přestože k nim očividně do značné míry dochází. Tyto změny zde tudíž nejsou připisovány EU, ale spíše rovině domácí.

3.5 Komparace

Závěry vyplývající z uvedených studií potvrzují domněnku, že na úrovni MěÚ českých měst dochází k ovlivnění ze strany EU. Reakce na tlak a požadavky EU a způsoby, jak se s nimi města vyrovnávala, se u jednotlivých měst liší, zároveň však vykazuje i některé společné znaky. Tím se potvrzuje Kassimova myšlenka, že reakce na evropeizační tlaky se může lišit nejen mezi jednotlivými státy, ale i mezi stejnými aktéry uvnitř jediného státu. U všech zkoumaných měst došlo ke změnám v organizační struktuře, k přerozdělení kompetencí jednotlivých zainteresovaných pracovníků a k rozvoji spolupráce na různých úrovních.

Srovnáme-li zjištěnou praxi v těchto městech s předpoklady danými analýzou literatury zabývající se evropeizací měst, dojdeme k závěru, že mnohé výstupy se shodují. Jde především o předpoklad zřizování samostatných organizačních jednotek zabývajících se problematikou EU, jak je zmiňuje ve svém textu Marshall či Kern. Zde je nutné podotknout, že města však tyto organizační jednotky využívají i ke zpracování dalších témat, nejedná se tedy výhradně o oddělení pro záležitosti EU. Kern jmenuje jako jedenu z výzev ke změnám na úrovni měst nutnost implementace její legislativy. K té na úrovni českých měst nepochybně dochází, pracovníci MěÚ však nejsou schopni ji identifikovat a nerozlišují nařízení pocházející z národní úrovně od těch pocházejících z roviny EU – tak jak předpokládá Kern. Domněnka, že města jsou velmi dobře schopná identifikovat příležitosti plynoucí z realizace projektů za spoluúčasti financí ze zdrojů EU, byla potvrzena u všech zkoumaných měst. Míra přizpůsobivosti je u nich vysoká a města se těchto možností snaží co nejlépe využít.

Dalším principem, který v souvislosti s vlivem EU Marshall a Kern na úrovni měst zmiňují, je rozvoj interakcí mezi jednotlivými aktéry v rovině regionální, národní i nadnárodní za účelem sdílení dobré praxe, předávání zkušeností a pro snadnější

reprezentaci svých zájmů. I tato rovina ovlivňování měst praxí EU se potvrdila, ačkoli vnímání spolupráce v různých podobách se u jednotlivých aktérů liší (viz. dále).

Agenda EU je ve všech zkoumaných městech více méně ztotožňována s projektovým řízením a ziskem finančních prostředků z fondů EU. Ostatní principy, které by širší vliv EU mohly dokazovat, jsou dále již vnímány právě v kontextu nastavení pravidel pro zisk těchto finančních prostředků a nejsou dávány do přímé souvislosti s EU. Implementace některých nových pravidel je tedy spojována s pravidly a nastavením pravidel OP, ze kterých města finance čerpají. Podobně aspekt spolupráce je vnímán především v souvislosti s žádostmi o dotace. Města také nereflektují skutečnost, že by nějakým způsobem musela implementovat legislativu EU do vlastních vyhlášek. Zde vnímají úroveň státu jako jakéhosi prostředníka a nejsou schopna rozlišit, zda nová legislativa pochází z roviny národní či EU. Jednou oblastí, kde je možné intenzivnější vliv na zpřísnění pravidel sledovat, je zadávání veřejných zakázek. I tyto změny jsou však převážně kladeny do souvislosti s fondy EU. Změny, které tedy v souvislosti s členstvím ČR v EU nastaly, pracovníci měst vnímají jako přizpůsobení se pravidlům pro zisk dotací z EU pocházející od řídících orgánů jednotlivých OP, nikoli jako přizpůsobení se principům či tlakům samotné EU.

Uzpůsobení organizačních struktur města narůstající agendě za účelem její centralizace u těchto měst probíhalo v rozmezí let 2003 – 2008. Do té doby byla tato agenda roztříštěna mezi jednotlivé odpovědné odbory města, případně ji měla na starost investiční oddělení. Často bývá vznik nové organizační jednotky dáván do souvislosti se startem programovacího období 2007 – 2013. To městům přineslo ve srovnání s předchozím obdobím mnohem více možností v čerpání financí ze zdrojů EU, objem poskytovaných prostředků byl také mnohem vyšší. Všechna města dříve nebo později identifikovala výzvy a příležitosti, které ze strukturálních fondů plynou, a určilo organizační složku, která se ziskem prostředků z těchto i dalších zdrojů zabývala. Jednou z možností je utvoření odborů zabývajících se obecněji rozvojem města, tak jako to udělalo Valašské Meziříčí (2003/4) nebo Vsetín (2008). Druhou možností je centralizovat primárně problematiku dotací a projektů jako je tomu na úseku projektů a veřejných zakázek investičního oddělení v České Lípě (2008) nebo na samostatném oddělení dotací v Příbrami (2007). Všechny tyto organizační

jednotky však kromě problematiky fondů EU zpracovávají ještě další související agendu.

Rozdílné jsou výsledky snah o zapojení dalších odborů v rámci organizačních struktur zkoumaných měst. Zatímco ve Valašském Meziříčí, Vsetíně a Příbrami jsou ostatní odbory automaticky zapojovány do činností spadajících do jejich odbornosti, Česká Lípa se při zapojování pracovníků mimo úsek projektů a veřejných zakázek potýká s nemalými problémy. První tři zmiňovaná města však problematice přikládají mnohem větší prioritu a důležitost a jejich vedení vnímá zisk finančních prostředků z externích zdrojů jako velkou příležitost pro rozvoj města. Mají také přesně nadefinovány kompetence, čímž je posílena role odborů koordinujících projektové řízení. Česká Lípa se naproti tomu potýká s absencí iniciativy a pochopení pro význam agendy na straně vedení města, čímž je patrně předurčena být v této oblasti méně úspěšná. S tím, jak se vedení radnic s problematikou EU postupně sžívá a vnímá ji ve stále pozitivnějším světle, dochází k pozitivnímu vývoji ve všech zkoumaných městech. Ta také mají zájem stále se zlepšovat a zpracování agendy precizovat. Vývoj organizačních struktur proto pravděpodobně ještě není u konce.

Dalším zajímavým fenoménem je spolupráce, tak jak ji ve svých článcích předkládají Marshall a Kern. Města spolupracují na několika úrovních: regionální, národní i nadnárodní. Vsetín, Valašské Meziříčí i Česká Lípa se snaží působit v rámci své spádové oblasti jako určití koordinátoři společných projektů, za tímto účelem fungují sdružení Mikroregion Vsetínsko, Mikroregion Valašskomeziříčsko – Kelečsko, Sdružení Českolipsko a další regionální uskupení. V rámci regionů však existuje u jednotlivých aktérů i rivalita, převážně při žádostech o omezené prostředky ze stejného „balíku“ z ROP, což potvrdili pracovníci všech zkoumaných měst. Aktivity Sdružení měst a obcí umožňují městům reprezentaci svých zájmů a ta ji vnímají veskrze pozitivně. Spolupráce s partnerskými městy v zahraničí umožňuje městům sdílení zkušeností a dobré praxe. Různé setkání, návštěvy a konference jsou pro tyto účely vhodným nástrojem, jinou možností je spoluúčast na kulturních a vzdělávacích projektech. Specifickým případem je spolupráce přeshraniční (euroregiony), která se však logicky netýká všech měst, ale pouze těch v pohraničí. Ve vnímání účelnosti různých forem spolupráce jsou velké rozdíly. Česká Lípa nejraději jedná na vlastní pěst a pouze výjimečně zastává roli regionálního koordinátora velkých projektů.

Spolupráci vnímá jako neefektivní a neodpovídající vynaloženým prostředkům, dokonce přechodně uvažovala o jejím ukončení (v rámci euroregionu). U Příbrami se o institucionalizované spolupráci téměř nedá mluvit, město nefunguje ani jako regionální lídr (žádné regionální sdružení zde neexistuje), využívá pouze styků na bázi partnerství, jež mají původ v devadesátých letech a dříve. Valašské Meziříčí spolupracuje na všech úrovních, avšak ne vždy považuje tuto spolupráci za efektivní a přínosnou, zatím však neuvažuje nad tím, že by obdobné aktivity omezilo. Vsetín se k možnostem spolupráce staví pozitivně a využívá ji na všech možných úrovních.

4 Závěr

Tato práce se zabývala tématem evropeizace českých měst v kontextu jejich vstupu do EU. Kladla si za cíl identifikovat změny a míru přizpůsobení, ke kterým došlo u zkoumaných měst analýzou jejich praxe, zjišťované rozhovory s odpovědnými pracovníky MěÚ těchto měst s ambicí následně získané informací zobecnit a vyvodit z nich konečné závěry. K lepší identifikaci změn, které by u těchto měst mohly nastat, byla v první části práce analyzována relevantní literatura, jež se evropeizací měst zabývá. Zjištěná praxe byla následně konfrontována s informacemi získanými četbou. Předpoklady, které z literatury zaměřené na popis konceptu evropeizace (s prioritním důrazem na evropeizaci polity, která je pro výzkum měst rozhodující) vycházely, se ukázaly do značné míry úspěšné v predikci některých změn na úrovni českých měst.

V pracích autorů Kassima, Marshalla či Kernové jsou popsány mnohé změny, které proběhly i na úrovni českých měst. Jejich popisem zároveň získáváme odpovědi na výzkumné otázky. Jedná se především o změny v organizačních strukturách městských úřadů a související zřizování oddělení odpovědných za problematiku související s EU (nejedná se přímo o oddělení evropských záležitostí, je zde vždy soustředěna i další problematika). V souvislosti s tím nutně také docházelo k přerozdělování kompetencí a odpovědností v rámci úřadu i mezi jednotlivými pracovníky. Dále se potvrdilo, že města nejsou příliš schopna identifikovat tlaky pocházející z nutnosti implementace evropské legislativy, které nejsou schopny odlišit od legislativy pocházející z domácí úrovně. Naopak velmi snadno identifikují výzvy pocházející z příležitostí zisku finančních prostředků z EU. V rámci projektového řízení, které je často s evropskou agendou měst ztotožňováno, a které je hlavní náplní odborů, které mají agendu EU na starosti, města musí dodržovat pravidla nastavená řídícími orgány jednotlivých OP. Města také přejímají některé principy fungování z roviny EU, mezi nejdůležitější patří fenomén spolupráce a sdílení zkušeností, využití jeho potenciálu se však u různých měst a na různých úrovních liší.

V úvodu stanovené tvrzení, že EU svými aktivitami ovlivňuje činnost českých měst, která jsou nucena k provádění změn ve své organizační struktuře, způsobu práce a

nastavení pravidel, ke kterým by bez vlivu EU nedocházelo, se potvrdilo jako pravdivé. Do značné míry se však dá říci, že česká města veškeré změny vnímají spíše v kontextu možností poskytovaných fondy EU než v kontextu samotného členství ČR v EU a uplatňování jejího přímého vlivu na jejich fungování. Většina výzev, na které města zareagovala jakoukoli formou změny, má svůj původ v počátcích programovacího období 2007 – 2013. Právě to městům přineslo rozšířené možnosti čerpání z evropských fondů, které pro ně byly nejvýznamnějším motivačním aspektem k provádění změn. Výzvy tohoto programovacího období jsou stále aktuální a města se proto stále snaží o precizování vlastního fungování v rámci jím nastavených podmínek. Otázkou zůstává, jaké změny nastanou v budoucnu s příchodem nového programovacího období.

Seznam použitých zkratek

ČR = Česká republika

ČSÚ = Český statistický úřad

EU = Evropská unie

MěÚ = městský úřad

OP = operační program

ORP = obce s rozšířenou působností

PHARE = „Poland and Hungary Aid for Restructuring of the Economy“

ROP = regionální operační program

Seznam použitých zdrojů

Primární zdroje

Rozhovor s Jarmilou Novákovou ze dne 14. 4. 2011
Rozhovor s Václavem Valčíkem ze dne 16. 2. 2011
Rozhovor s Jaroslavou Polákovou ze dne 14. 4. 2011
Rozhovor s Jiřím Samšiňákem ze dne 8. 2. 2011
Rozhovor s Ladislavem Baroňem ze dne 17. 2. 2011

Zákon č. 218/2000 Sb. o obcích (obecním zřízení)

Zákon č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností

Sekundární zdroje

Börzel, T. A.; Risse, T. (2003): Conceptualizing the Domestic Impact of Europe. In: Featherstone, K.; Radaelli, C. M. (eds.): *The Politics of Europeanization*. Oxford, New York: Oxford University Press, s. 57 – 80.

Bulmer, S. (2007): Theorizing Europeanization. In: Graziano, P.; Vink, M. P. (eds.): *New Research Agendas*. London: Palgrave Macmillan, s. 46 – 58.

Dančák, B.; Fiala, P.; Hloušek, V. (2005): Evropeizace: pojem a jeho konceptualizace. In: Dančák, B.; Fiala, P.; Hloušek, V. (eds.): *Evropeizace. Nové téma politologického výzkumu.* Brno: Mezinárodní politologický ústav, s. 11 – 25.

Drulák, P. (2008): *Jak zkoumat politiku. Kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích.* Praha: Portál.

Featherstone, K. (2003): In the Name of „Europe“. In: Featherstone, K.; Radaelli, C. M. (eds.): *The Politics of Europeanization*. Oxford: Oxford University Press, s. 3 - 26.

Hloušek, V.; Pitrová, M. (2009): Pojem evropeizace a jeho konceptualizace. In: Fiala, P. a kol. (eds.): *Evropeizace zájmů. Politické strany a zájmové skupiny v České republice*. Brno: Mezinárodní politologický ústav, s. 15 – 43.

Kassim, H. (2005): The Europeanization of Member State Institutions. In: Bulmer, S.; Lequesne, C. (eds.): *The Member States of the European Union*. Oxford: Oxford University Press, s. 285 – 316.

Kern, K. (2007): *When Europe Hits City Hall: The Europeanization of Cities in the EU Multi-level Systém*, on-line text (http://aei.pitt.edu/7933/1/kern-k-06h.pdf).

Koudelka, Z. (2007): *Samospráva*. Praha: Linde.

Marshall, A. J. (2004): *Europeanisation at the Urban Level: Local Actors, Institutions and the Dynamics of Multi-level Interaction*, on-line text (http://aei.pitt.edu/1731/1/Marshall.pdf).

Mátl, O.; Jabůrková, M.; Nováková, G.; Vlasák, O. (2006): *Naše města a obce v Evropské unii. Vliv politik a práva Evropského společenství na místní samosprávy*, on-line text (http://www.vlasak.net/pool/ostatni/nase_obce_a_mesta_v_eu.pdf).

Radaelli, C. M. (2003): The Europeanization of Public Policy. In: Featherstone, K.; Radaelli, C. M. (eds.): *The Politics of Europeanization*. Oxford: Oxford University Press, s. 27 – 56.

Risse, T.; Cowles, M. G., Caporaso, J. (2001): Europeanization and Domestic Change: Introduction. In: Cowles, M. G.; Caporaso, J.; Risse. T. (eds.): *Transforming Europe. Europeanization and Domestic Change*. Ithaca/London: Cornell University Press, s. 1 – 20.

Valeš, L. a kol. (2006): *Politologické aspekty veřejné správy*. Plzeň: Aleš Čeněk.

Internetové zdroje

Oficiální www stránky města Česká Lípa (http://www.mucl.cz)
Oficiální www stránky města Příbram (http://pribram.eu/)
Oficiální www stránky města Valašské Meziříčí (http://www.valasskemezirici.cz)
Oficiální www stránky města Vsetín (http://vsetin.cz/)

Český statistický úřad (http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/home)
Mikroregion Valašskomeziříčsko – Kelečsko (http://www.meziricsko.cz/)
Ministerstvo pro místní rozvoj (http://www.mmr.cz)
Portál Evropské unie (http://europa.eu/index_cs.htm)
Rozvojová agentura VIA (http://www.agenturavia.eu/)
Společnost pro komunitní práci Vsetín (http://www.spkp.cz/)
Urbanaudit (http://www.urbanaudit.org/)

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Dotazník
Příloha č. 2 - Schéma organizační struktury MěÚ v České Lípě
Příloha č. 3 - Mapka: Euroregion Nisa
Příloha č. 4 - Schéma organizační struktury MěÚ ve Valašském Meziříčí
Příloha č. 5 - Schéma organizační struktury MěÚ ve Vsetíně
Příloha č. 6 - Schéma organizační struktury MěÚ v Příbrami

Příloha č. 1 – Dotazník

1) Jak byste definoval evropskou agendu? Co konkrétně pro město obnáší?

2) A) Kterých odborů se evropská agenda dotýká *(přímo, nepřímo; všech, vybraných)*?
   B) Který odbor/odbory problematiku cíleně zpracovávají?
   C) Kolik zaměstnanců (a na jaké úvazky) se touto problematikou (výhradně) zabývá?
   D) Jakým způsobem a dle jakého klíče jsou tito pracovníci vybíráni *(*pracovali na úřadě již dříve x speciální vzdělání*)*? Případně jaký je ideální profil uchazeče o danou pozici?
   E) Najímáte si pro zpracování evropské agendy externí síly/agentury? V případě že ano, proč a na co jsou externí síly najímány, proč se tím nezabývají vlastní zaměstnanci?

3) Kdo dává zaměstnancům zpracovávajícím evropskou problematiku potřebný vědomostní potenciál? Probíhají k dané problematice např. nějaká školení *(z čí iniciativy)*? Dochází k předávání zkušeností s jinými partnery/městy/institucemi?

4) A) K jakým změnám *(personálním, v objemu práce, …)* došlo v souvislosti s přípravami na členství v EU, případně v souvislosti se vstupem ČR do EU?
   B) Čeho se změny dotkly a jak EU ovlivnila fungování města? Čemu se město muselo přizpůsobit?
   C) Došlo k nárůstu agendy? Kdo měl její zpracování, plynulý přechod a implementaci novinek na starosti? Jak se město vyrovnalo s implementací nové legislativy?

5) Jsou na evropskou agendu uvolňovány nějaké speciální finanční prostředky? V případě, že ano, v jakém objemu?

6) Je evropská problematika na úrovni města politickým, či byrokratickým tématem? Je spíše tématem sporu na radnici nebo naopak přispívá ke zvýšení konsenzuálnosti při společném úsilí na zvládání evropské agendy?

7) Existují nějaké výstupy související s evropskou problematikou směrem k veřejnosti? Je o tyto informace ze strany veřejnosti zájem?

8) Má o informace související s agendou EU zájem nevládní sektor/soukromé firmy/jiní? Snaží se tyto subjekty nějakým způsobem prosazovat své zájmy?

9) A) Je město členem sdružení měst/nadnárodního sdružení/má partnerská města v zahraničí? Co městu členství v podobných uskupeních přináší a jak jej využívá *(získávání informací/předávání zkušeností/prosazování vlastních zájmů)*?
   B) Ovlivňuje evropská agenda rivalitu/spolupráci měst v regionu?
   C) Jaká je role velkých/krajských měst v regionu?

10) A) Kdo je styčným bodem pro komunikaci evropských otázek *(odbor (jaký) /starosta/místostarosta)*?
    B) Je osoba starosty určují pro rozsah a kvalitu zpracování evropské agendy?
    C) Kdo je iniciátorem aktivit s evropskou agendou souvisejících?

Příloha č. 2 – Schéma organizační struktury MěÚ v České Lípě

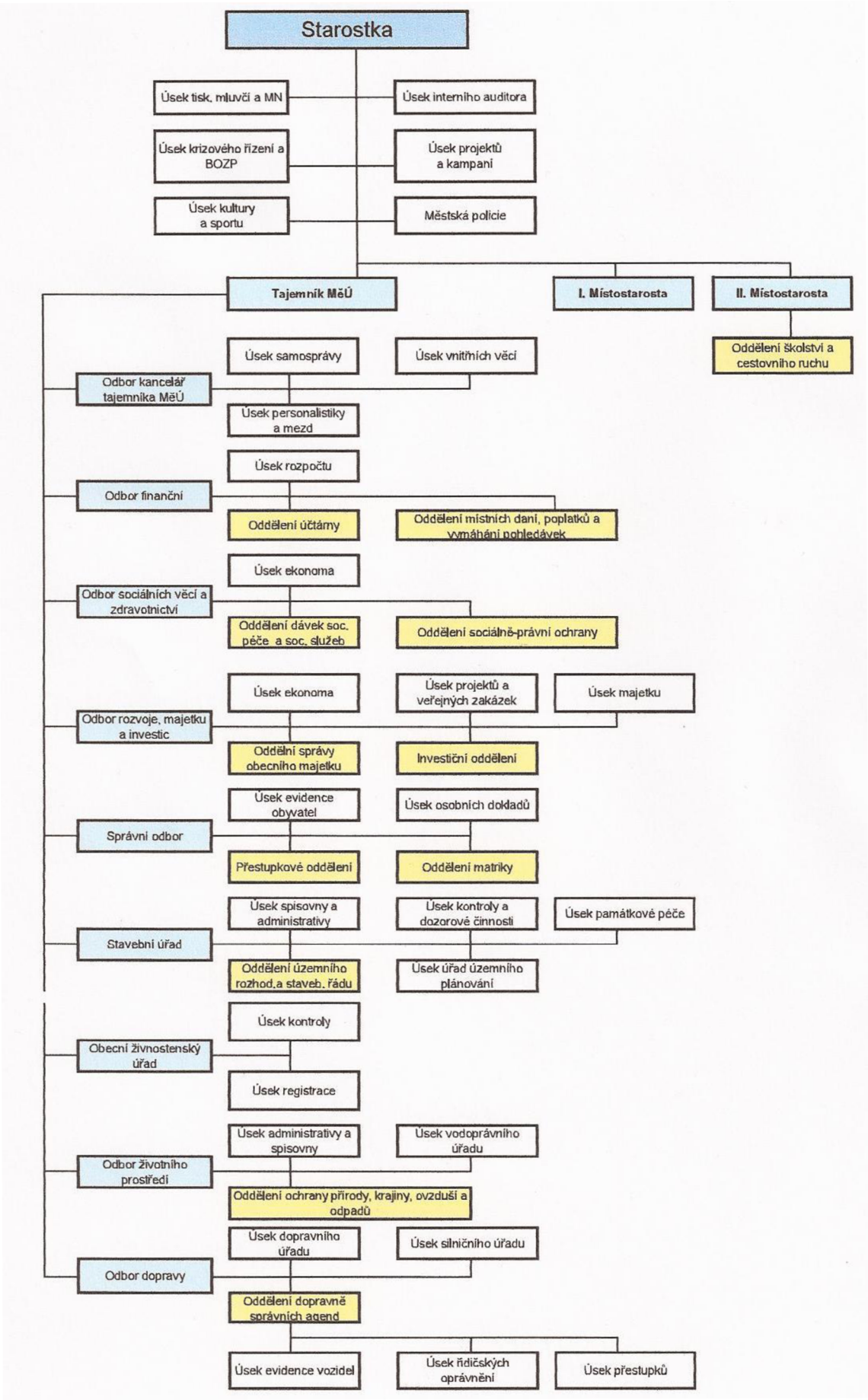
Starostka
Úsek tisk, mluvčí a MN
Úsek interního auditora
Úsek krizového řízení a BOZP
Úsek projektů a kampaní
Úsek kultury a sportu
Městská policie
Tajemník MěÚ
I. Místostarosta
II. Místostarosta
Oddělení školství a cestovního ruchu
Úsek samosprávy
Úsek vnitřních věcí
Odbor kancelář tajemníka MěÚ
Úsek personalistiky a mezd
Úsek rozpočtu
Odbor finanční
Oddělení účtárny
Oddělení místních daní, poplatků a vymáhání pohledávek
Úsek ekonoma
Odbor sociálních věcí a zdravotnictví
Oddělení dávek soc. péče a soc. služeb
Oddělení sociálně-právní ochrany
Úsek ekonoma
Úsek projektů a veřejných zakázek
Úsek majetku
Odbor rozvoje, majetku a investic
Oddělní správy obecního majetku
Investiční oddělení
Úsek evidence obyvatel
Úsek osobních dokladů
Správní odbor
Přestupkové oddělení
Oddělení matriky
Úsek spisovny a administrativy
Úsek kontroly a dozorové činnosti
Úsek památkové péče
Stavební úřad
Oddělení územního rozhod.a staveb. řádu
Úsek úřad územního plánování
Úsek kontroly
Obecní živnostenský úřad
Úsek registrace
Úsek administrativy a spisovny
Úsek vodoprávního úřadu
Odbor životního prostředí
Oddělení ochrany přírody, krajiny, ovzduší a odpadů
Úsek dopravního úřadu
Úsek silničního úřadu
Odbor dopravy
Oddělení dopravně správních agend
Úsek evidence vozidel
Úsek řidičských oprávnění
Úsek přestupků

Příloha č. 3 – Mapka: Euroregion Nisa

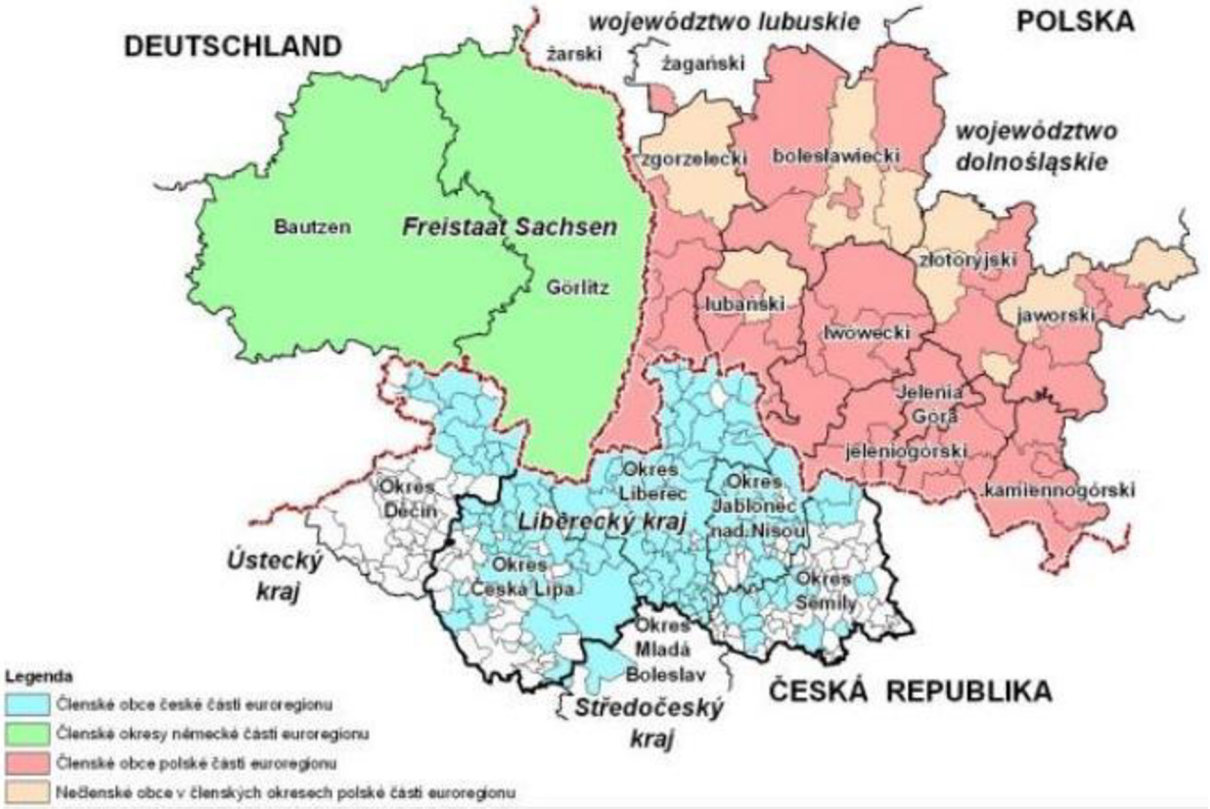
DEUTSCHLAND
województwo lubuskie
POLSKA
żarski
żagański
zgorzelecki
bolesławiecki
województwo dolnośląskie
Bautzen
Freistaat Sachsen
Görlitz
złotoryjski
lubański
jaworski
lwówecki
Jelenia Góra
jeleniogórski
kamiennogórski
Okres Děčín
Okres Liberec
Okres Jablonec nad Nisou
Liberecký kraj
Ústecký kraj
Okres Česká Lipa
Okres Semily
Okres Mladá Boleslav
Středočeský kraj
ČESKÁ REPUBLIKA
Legenda
Členské obce české části euroregionu
Členské okresy německé části euroregionu
Členské obce polské části euroregionu
Nečlenské obce v členských okresech polské části euroregionu

Příloha č. 4 – Schéma organizační struktury MěÚ ve Valašském Meziříčí

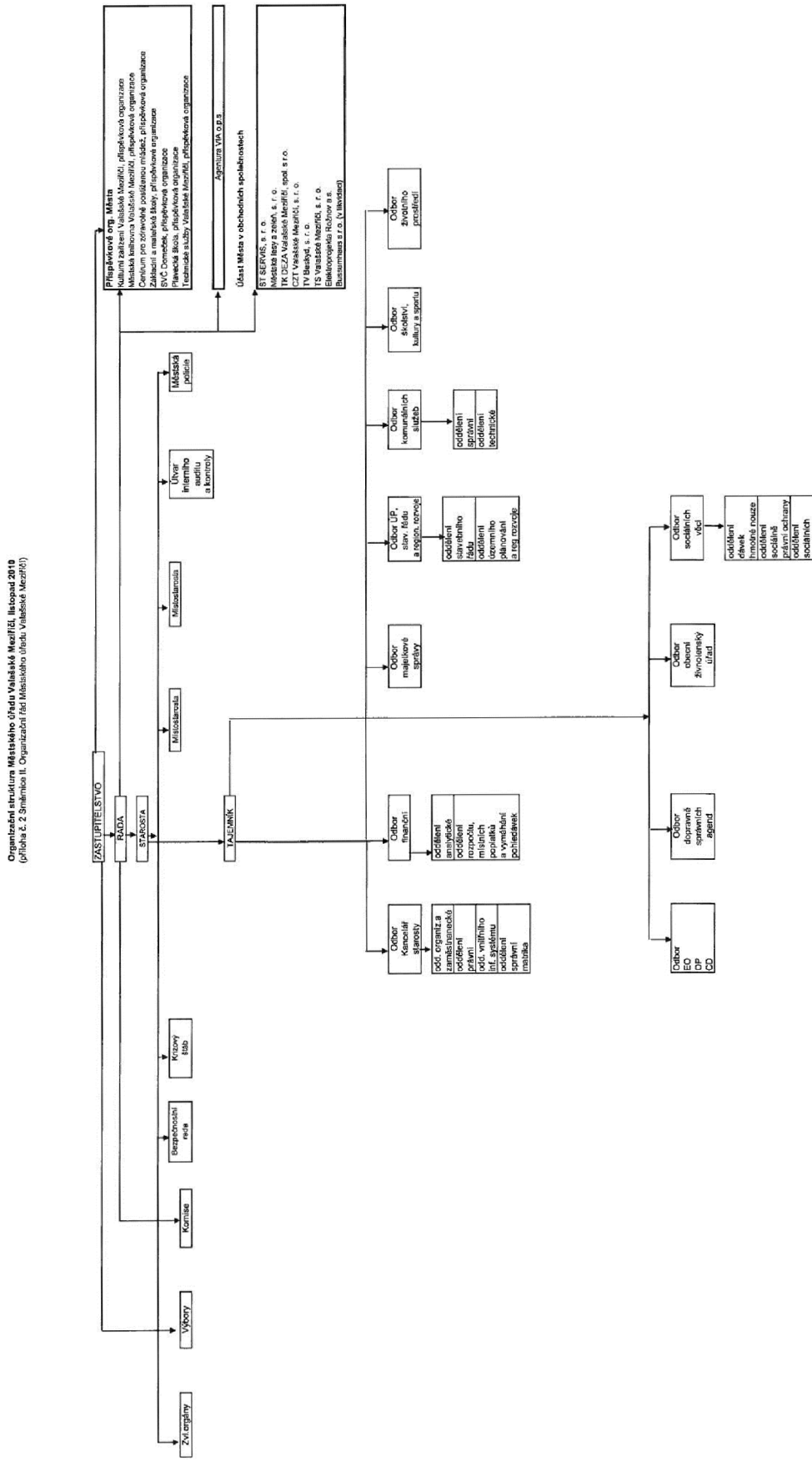

Příloha č. 5 – Schéma organizační struktury MěÚ ve Vsetíně

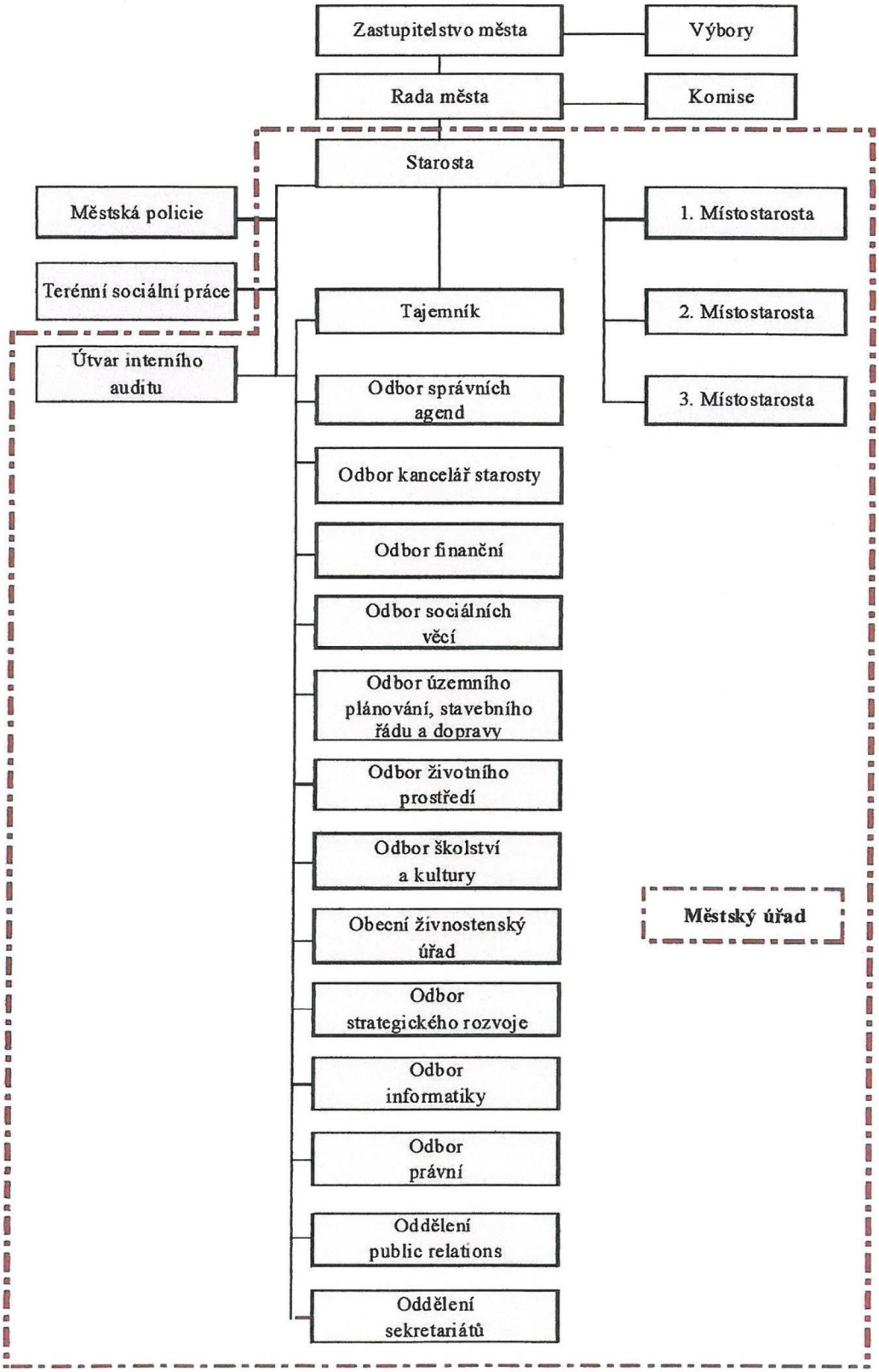
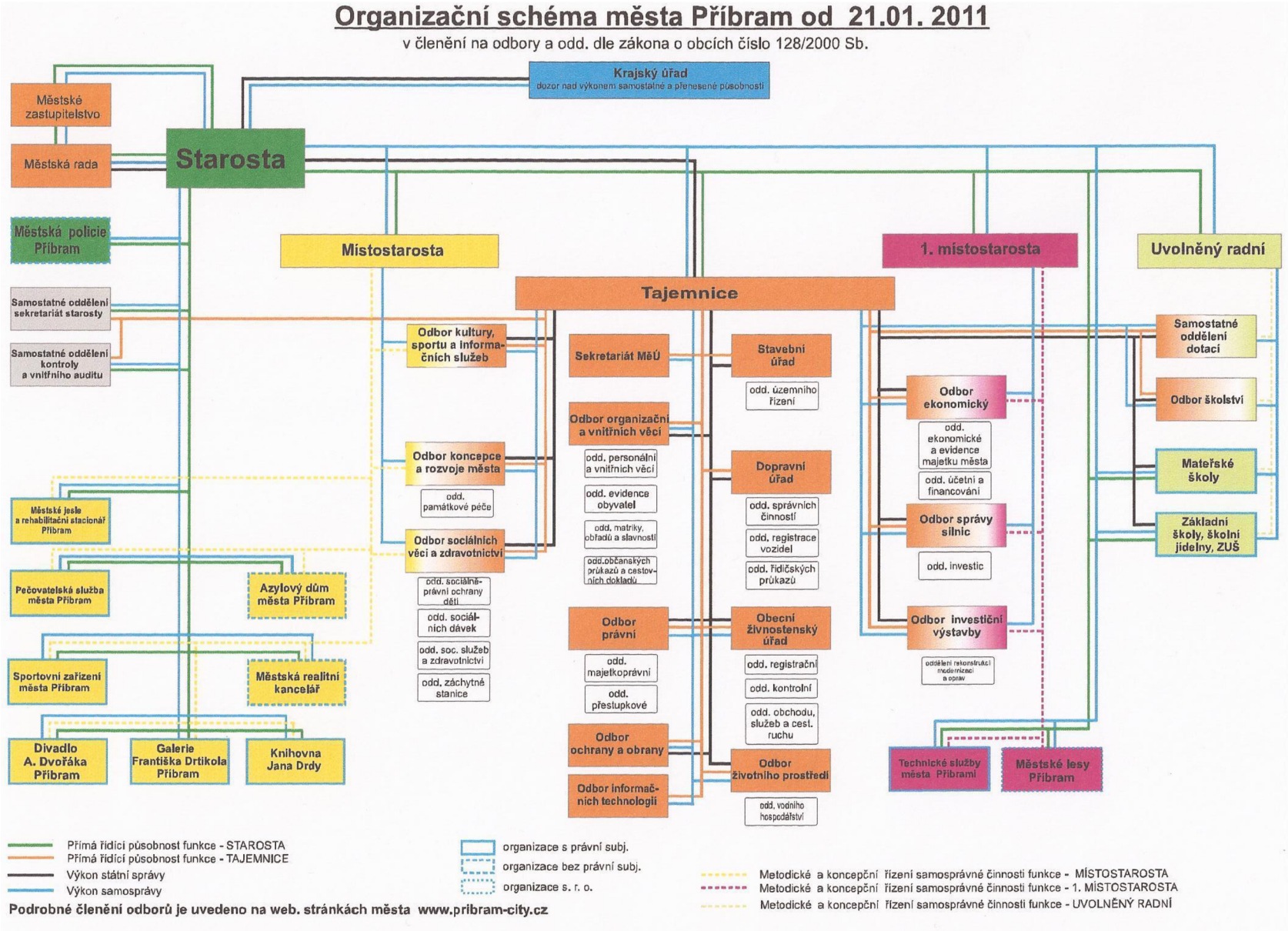
Příloha č. 6 – Schéma organizační struktury MěÚ v Příbrami